

KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2019/62

(2018. gada 19. decembris)

par atsaucē dokumentu, kas veltīts autoražošanas nozares vidiskās pārvaldības paraugpraksēm, nozares vidiskā veikuma rādītājiem un izcilības kritērijiem, saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1221/2009 par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (EMAS)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Regulu (EK) Nr. 1221/2009 par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (EMAS), kā arī par Regulas (EK) Nr. 761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 46. panta 1. punktu,

tā kā:

- (1) Regula (EK) Nr. 1221/2009 Komisijai nosaka pienākumu izstrādāt konkrētām ekonomikas nozarēm paredzētus nozares atsaucē dokumentus. Dokumentos jāapskata vidiskās pārvaldības paraugprakses ["vides vadības paraugprakses"], vidiskā veikuma rādītāji ["veikuma vides jomā rādītāji"] un – attiecīgā gadījumā – izcilības kritēriji un vērtēšanas sistēmas, ar kurām nosaka vidiskā veikuma līmeņus. Organizācijām, kas reģistrētas vai gatavojas reģistrēties ar Regulu (EK) Nr. 1221/2009 izveidotajā vidiskās pārvaldības un audita sistēmā ["vides vadības un audita sistēma"], ir pienākums šos dokumentus ņemt vērā, izstrādājot savu vidiskās pārvaldības sistēmu un savu vidisko veikumu izvērtējot vidiskajā deklarācijā ["vides deklarācija"] vai atjauninātajā vidiskajā deklarācijā ["atjaunināta vides deklarācija"], ko sagatavo saskaņā ar minētās regulas IV pielikumu.
- (2) Regula (EK) Nr. 1221/2009 Komisijai noteica pienākumu izstrādāt darba plānu, kurā iekļautu indikatīvu to nozaru sarakstu, kurās nozaru un starpnozaru atsaucē dokumenti būtu jāpieņem prioritāri. Komisijas paziņojumā "Darba plāna izveide, kurā paredz indikatīvu nozaru sarakstu nozaru un starpnozaru atsaucē dokumentu pieņemšanai, saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1221/2009 par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (EMAS)" ⁽²⁾ par prioritāru nozari tika atzīta autoražošana.
- (3) Autoražošanas nozarei veltītajam atsaucē dokumentam būtu pirmām kārtām jāapskata paraugprakses, rādītāji un kritēriji, kas domāti autoražotājiem (tostarp detaļu un komponentu ražotājiem) un nolietotu transportlīdzekļu apstrādes punktiem. Tajā vajadzētu atsaukties uz esošajām norādēm attiecībā uz aspektiem, ko aptver citi Savienības politikas instrumenti, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/53/EK ⁽³⁾ vai LPTP atsaucē dokumenti, kuri izstrādāti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES ⁽⁴⁾. Dokumentā būtu jānorāda nozares vidiskās pārvaldības paraugprakses – konkrēti pasākumi, kā uzlabot nozares uzņēmumu vispārējo vidisko pārvaldību (gan tiešos, ar ražošanas procesu saistītos aspektus, gan netiešos, piemēram, piegādes ķēdes pārvaldību) un virzīties uz pilnīgāku aprites ekonomiku.
- (4) Lai organizācijām, vidiskuma verificētājiem ["vides verificētāji"] un citām personām dotu pietiekami daudz laika sagatavoties autoražošanas nozares atsaucē dokumenta ieviešanai, šā lēmuma piemērošanas diena būtu jāatliek par 120 dienām no dienas, kad tas publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
- (5) Izstrādājot šim lēmumam pievienoto nozares atsaucē dokumentu, Komisija konsultējās ar dalībvalstīm un citām ieinteresētajām personām, kā paredz Regula (EK) Nr. 1221/2009.

⁽¹⁾ OV L 342, 22.12.2009., 1. lpp.⁽²⁾ OV C 358, 8.12.2011., 2. lpp.⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. septembra Direktīva 2000/53/EK par nolietotiem transportlīdzekļiem (OV L 269, 21.10.2000., 34. lpp.).⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

- (6) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi komiteja, kura izveidota ar Regulas (EK) Nr. 1221/2009 49. pantu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Šā lēmuma pielikumā ir sniegts Regulā (EK) Nr. 1221/2009 paredzētais nozares atsaucis dokuments par autoražošanas nozares vidiskās pārvaldības paraugpraksēm, nozares vidiskā veikuma rādītājiem un izcilības kritērijiem.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2019. gada 18. maija.

Briselē, 2018. gada 19. decembrī

Komisijas vārdā –

priekšsēdētājs

Jean-Claude JUNCKER

PIELIKUMS

1. IEVADS

Autoražošanas nozares atsaucis dokumenta (NAD) pamatā ir detalizēts zinātniskās un politiskās situācijas pārskats ⁽¹⁾ ("Paraugprakses pārskats"), ko sagatavojis Eiropas Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (JRC).

Relevantais juridiskais konteksts

Kopienas vidiskās pārvaldības un audita sistēma (EMAS), kurā organizācijas iesaistās brīvprātīgi, tika ieviesta 1993. gadā ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 1836/93 ⁽²⁾. Pēc tam EMAS divreiz pamatīgi pārskatīta ar:

— Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 761/2001 ⁽³⁾ un

— Regulu (EK) Nr. 1221/2009.

Jaunākā EMAS pārskatīšanas regula stājās spēkā 2010. gada 11. janvārī, un ar tās 46. pantu ir ieviests būtisks jauninājums – nozaru atsaucis dokumentu (NAD) izstrāde. Nozaru atsaucis dokumentos jāapskata vidiskās pārvaldības paraugprakses (VPPP), konkrēto nozaru vidiskā veikuma rādītāji un – attiecīgā gadījumā – izcilības kritēriji un vērtēšanas sistēmas, ar kurām nosaka vidiskā veikuma līmeņus.

Kā šo dokumentu lasīt un lietot

Vidiskās pārvaldības un audita sistēmā (EMAS) brīvprātīgi iesaistās organizācijas, kas apņēmušās aizvien uzlabot savu darbību vidiskā ziņā. Tāpēc šajā NAD sniegti tieši autoražošanas sektoram domāti norādījumi, izklāstītas vairākas iespējas, kā panākt uzlabojumus, un norādītas paraugprakses.

Šo dokumentu sagatavojusi Eiropas Komisija, izmantojot ieinteresēto personu sniegto informāciju. Tehniskā darba grupa, kurā ietilpst eksperti un nozares pārstāvji un kura darbojās JRC vadībā, apsprieda un beigu beigās vienojās par šajā dokumentā aprakstīto vidiskās pārvaldības paraugpraksi, vidiskā veikuma rādītājiem konkrētajā nozarē un izcilības kritērijiem; uzskata, ka tieši šie rādītāji atspoguļo vidisko veikumu, ko jau sasniedz nozares sekmīgākās organizācijas.

Ar šo NAD iecerēts sniegt palīdzību un atbalstu visām organizācijām, kas vēlas uzlabot savu vidisko veikumu, proti, tajā izklāstītas gan idejas un ierosinājumi, gan praktiski un tehniski norādījumi.

Šis NAD ir paredzēts, pirmkārt, organizācijām, kas EMAS jau reģistrējušās, otrkārt, organizācijām, kas apsver iespēju EMAS reģistrēties nākotnē, un, treškārt, visām organizācijām, kas vēlas uzzināt vairāk par vidiskās pārvaldības paraugpraksi, lai uzlabotu savu vidisko veikumu. Tātad šā dokumenta mērķis ir palīdzēt visām autoražošanas nozarē iesaistītajām organizācijām pievērsties nozīmīgiem tiešiem un netiešiem vidiskajiem aspektiem ["vides aspekti"], kā arī sniegt informāciju par vidiskās pārvaldības paraugpraksi, nozarspecifiskajiem vidiskā veikuma rādītājiem, ar kuriem mēra vidisko veikumu, un izcilības kritērijiem.

EMAS reģistrējušās organizācijas: NAD ievērošana

Saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1221/2009 EMAS reģistrētām organizācijām NAD ir jāievēro divos līmeņos:

- 1) izstrādājot un īstenojot savu vidiskās pārvaldības sistēmu saskaņā ar vidiskajiem pārskatiem ["vides pārskats"] (4. panta 1. punkta b) apakšpunkts).

⁽¹⁾ Zinātniskās un politiskās situācijas pārskats ir publiski pieejams JRC vietnē: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/BEMP_CarManufacturing.pdf. Šajā atsaucis dokumentā iekļautie secinājumi par vidiskās pārvaldības paraugpraksi ["vides vadības paraugprakse"] un to izmantojamību, specifiskiem vidiskā veikuma rādītājiem ["veikuma vides jomā rādītāji"] un izcilības kritērijiem balstās uz zinātniskās un politiskās situācijas pārskatā dokumentētajiem konstatējumiem. Tajā atrodama plašāka informācija un tehniskas ziņas.

⁽²⁾ Padomes 1993. gada 29. jūnija Regula (EEK) Nr. 1836/93, ar ko organizācijām atļauj brīvprātīgi piedalīties Kopienas vides vadības un audita sistēmā (OV L 168, 10.7.1993., 1. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 19. marta Regula (EK) Nr. 761/2001, ar ko organizācijām atļauj brīvprātīgi piedalīties Kopienas vides vadības un audita sistēmā (EMAS) (OV L 114, 24.4.2001., 1. lpp.).

Organizācijām būtu jāizmanto attiecīgie NAD elementi, kad tās atbilstīgi attiecīgajiem vidiskajiem aspektiem, kas apzināti vidiskajā pārskatā un politikā, definē un pārskata savus vidiskos mērķrādītājus ("uzdevumi vides jomā") un mērķus un kad tās lemj par vidiskā veikuma uzlabošanas pasākumu īstenošanu;

2) sagatavojot vidisko deklarāciju ["vides deklarācija"] (4. *panta* 1. *punkta d*) *apakšpunkts* un 4. *panta* 4. *punkts*).

a) Organizācijām, izvēloties, kādus rādītājus izmantot ziņojumos par vidisko veikumu, būtu jāapsver attiecīgie nozarspecifiskie vidiskā veikuma rādītāji ⁽⁴⁾, kas norādīti NAD.

Izvēloties rādītāju kopu ziņošanas vajadzībām, organizācijām būtu jāņem vērā, kādus rādītājus ierosināts izmantot attiecīgajā NAD un cik tie ir relevanti attiecībā uz tiem vidiskajiem aspektiem, kurus organizācija savā vidiskajā pārskatā atzinusi par būtiskiem. Rādītāji jāņem vērā tikai tad, ja tie ir relevanti attiecībā uz tiem vidiskajiem aspektiem, kas vidiskajā pārskatā atzīti par pašiem būtiskākajiem.

b) Ziņojot par vidisko veikumu un citiem ar vidisko veikumu saistītiem faktoriem, organizācijām vidiskajā deklarācijā būtu jānorāda, kā ir ņemtas vērā attiecīgās vidiskās pārvaldības paraugprakses un – ja tādi ir – izcilības kritēriji.

Būtu jāapraksta, kā attiecīgās vidiskās pārvaldības paraugprakses un izcilības kritēriji (kas norāda, kādu vidiskā veikuma līmeni ir sasniegušas sekmīgākās organizācijas) ir izmantoti, lai noskaidrotu, kādi pasākumi un darbības jāveic un kādas būtu iespējamās prioritātes vidiskā veikuma tālākā uzlabošanā. Tomēr vidiskās pārvaldības paraugpraksi ievērošana vai apzināto izcilības kritēriju izpilde nav obligāta: tā kā iesaistīšanās EMAS ir brīvprātīga, organizācijas pašas var izvērtēt, kādā mērā no izmaksu un ieguvumu viedokļa ir iespējams izpildīt šos kritērijus un ievērot paraugpraksi.

Līdzīgi kā ar vidiskā veikuma rādītājiem, organizācijai ir jāizvērtē arī vidiskās pārvaldības paraugpraksi un izcilības kritēriju relevantums un piemērojamība atkarībā no vidiskajiem aspektiem, ko organizācija savā vidiskajā pārskatā atzinusi par būtiskiem, un no tehniskajiem un finansiālajiem aspektiem.

Par NAD elementiem (rādītāji, VPPP vai izcilības kritēriji), kas nav uzskatāmi par relevantiem no to vidisko aspektu viedokļa, kurus organizācija savā vidiskajā pārskatā atzinusi par būtiskiem, vidiskajā deklarācijā nav jāziņo, un tie nav jāapraksta.

Dalība EMAS ir pastāvīgs process. Ik reizi, kad organizācija plāno uzlabot savu vidisko veikumu (un to pārskata), tai jānoskaidro, kas par konkrētajiem aspektiem sacīts NAD, lai, izmantojot pakāpenisku pieeju, secinātu, kādas problēmas risināšanai pienākusi kārtā.

EMAS vidiskuma verificētāji ["vides verificētāji"] pārbauda, vai un kā organizācija, sagatavodama vidisko deklarāciju, ir ņēmusi vērā NAD (Regulas (EK) Nr. 1221/2009 18. *panta* 5. *punkta d*) *apakšpunkts*).

⁽⁴⁾ Saskaņā ar EMAS regulas IV pielikuma B *punkta* e) *apakšpunktu* vidiskajā deklarācijā ietver "to datu apkopojumu, kuri pieejami par organizācijas veikumu saistībā ar tās vidiskajiem mērķiem un mērķrādītājiem, ņemot vērā organizācijas būtisko ietekmi uz vidi. Ziņojumi jāsniedz par pamatrādītājiem un citiem jau esošiem saistītiem rādītājiem attiecībā uz vidisko veikumu, kā izklāstīts C sadaļā". IV pielikuma C sadaļā norādīts: "Ikviens organizācija katru gadu sniedz arī ziņojumu par sniegumu attiecībā uz konkrētiem vides aspektiem, kas noteikti tās vides deklarācijā, un, ja iespējams, ņem vērā nozares atsaucē dokumentus, kā minēts 46. *pantā*."

Kad akreditēti vidiskuma verificētāji veic auditu, tiem no organizācijas vajadzīgi pierādījumi, kā, ņemot vērā vidisko pārskatu, izraudzīti un ņemti vērā attiecīgie NAD elementi. Vidiskuma verificētāji nepārbauda, vai ir izpildīti aprakstītie izcilības kritēriji, bet verificē pierādījumus, kā ar NAD palīdzību noskaidroti rādītāji un izraudzīti pienācīgi brīvprātīgie pasākumi, ko organizācija varētu īstenot, lai uzlabotu savu vidisko veikumu.

Tā kā dalība EMAS un NAD izmantošana ir brīvprātīga, šādu pierādījumu sniegšanai nevajadzētu organizācijas nesamērīgi apgrūtināt. Konkrētāk, verificētāji neprasa atsevišķu pamatojumu par katru paraugpraksi, nozarspecifisko vidiskā veikuma rādītāju un izcilības kritēriju, kas ir norādīts NAD, bet ko organizācija, ņemot vērā savu vidisko pārskatu, nav atzinusi par relevantu. Tomēr verificētāji var organizācijai ieteikt nākotnē ņemt vērā vēl citus relevantus elementus, kas apliecinātu organizācijas apņemšanos savu veikumu pastāvīgi uzlabot.

Nozares atsaucē dokumenta struktūra

Šis dokuments sastāv no piecām iedaļām. 1. iedaļā aprakstīts EMAS juridiskais pamats un tas, kā izmantot šo dokumentu; 2. iedaļā noteikts šā NAD tvērums. 3. un 4. iedaļā īsi aprakstītas dažādas vidiskās pārvaldības paraugprakses (VPPP) ⁽⁵⁾, kā arī sniegta informācija par to izmantojamību attiecīgi ražošanas un nolietotu transportlīdzekļu apakšnozarēs. Ja bijis iespējams konkrētā VPPP izklāstā dot arī konkrētus vidiskā veikuma rādītājus un izcilības kritērijus, tie ir norādīti. Tomēr nav bijis iespējams noteikt izcilības kritērijus visām VPPP, jo vai nu trūcis datu, vai apstākļi katrā uzņēmumā un/vai rūpnīcā (katrā ražotnē notiekošie dažādie ražošanas procesi, vertikālās integrācijas līmenis utt.) atšķiras tādā mērā, kas no šādiem izcilības kritērijiem nebūtu jēgas. Pat tad, kad izcilības kritēriji ir norādīti, tie nav domāti kā visiem uzņēmumiem sasniedzami mērķrādītāji vai mērļielumi, kas ļautu salīdzināt visu nozares uzņēmumu vidisko veikumu, bet gan kā sasniedzamo rezultātu mēraukla, kas atsevišķiem uzņēmumiem ļauj sekot līdzi panāktajam progresam un tos pamudina uz jauniem uzlabojumiem. Daži rādītāji un kritēriji ir relevanti vairākām VPPP, un attiecīgos gadījumos tie atkārtojas. 5. iedaļā dota visaptveroša tabula, kurā uzskaitīti visbūtiskākie vidiskā veikuma rādītāji, attiecīgi skaidrojumi un saistītie izcilības kritēriji.

2. TVĒRUMS

Šajā atsaucē dokumentā aplūkots autoražošanas nozares vidiskais veikums un arī daži nolietotu transportlīdzekļu apstrādes nozares aspekti. Šis dokuments domāts autoražošanas nozarē ietilpstošiem uzņēmumiem ar šādiem NACE kodiem (saskaņā ar saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1893/2006 ⁽⁶⁾):

— NACE 29.1 Autobiļu ražošana

— NACE 29.2 Autobiļu virsbūvju ražošana

— NACE 29.3 Detaļu un piederumu ražošana mehāniskajiem transportlīdzekļiem

— NACE 38.31 Nolietotu iekārtu, ierīču un mašīnu izjaukšana

Papildus iepriekšminētajam pie nolietotu transportlīdzekļu apstrādes nozares var apskatīt vēl šādas darbības, kas ir plašāku jomu apakšjomas: šķirotu materiālu atgūšana (NACE 38.32: šķirotu materiālu pārstrāde (ieskaitot NTL smalcināšanu) un atkritumu un lūžņu vairumtirdzniecība ((NACE 46.77 (ieskaitot NTL izjaukšanu nolūkā iegūt un tālāk pārdot derīgās detaļas).

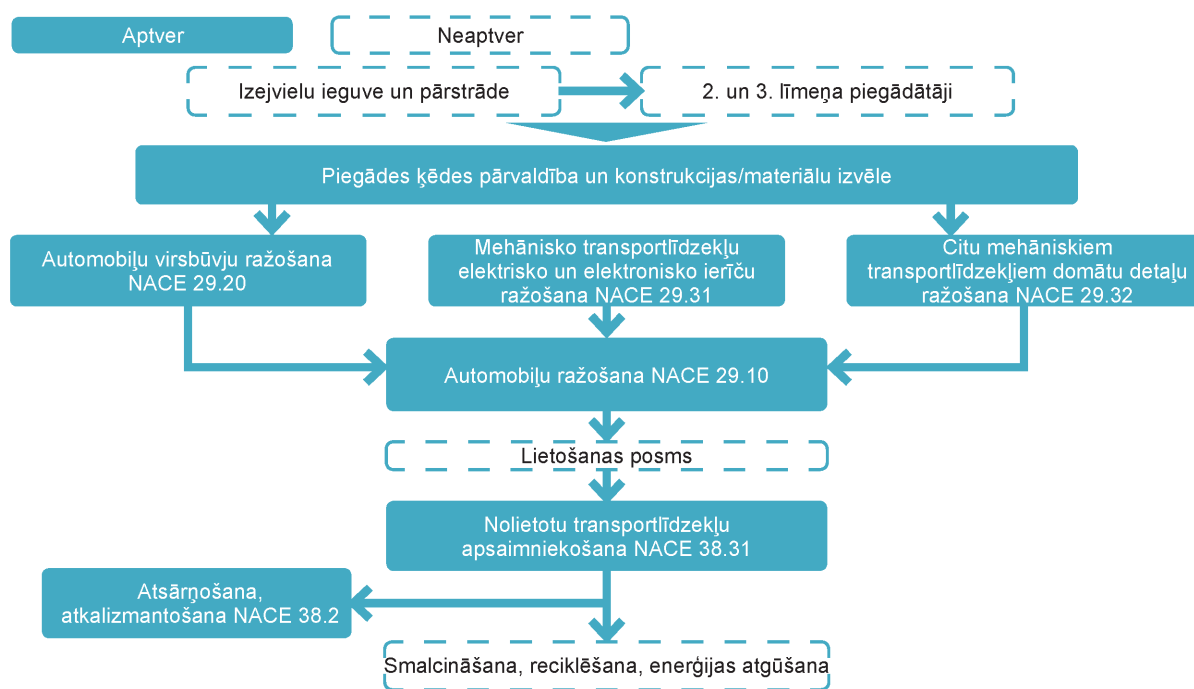
Šajā atsaucē dokumentā apskatīti pasākumi, ko var izmantot autobūvniecības ražotāji un autobūvniecības detaļu un komponentu ražotāji un kas palīdz uzlabot vidisko veikumu visā autoražošanas vērtības ķēdē, kura attēlota 1. att. Attēlā ir izcelti galvenie sektori, uz kuriem attiecas šis dokuments.

⁽⁵⁾ Sīks visu paraugpraksju apraksts un praktiski norādījumi to īstenošanai ir atrodami JRC publicētajā Paraugprakses ziņojumā [Best Practice Report], kas tiešsaistē pieejams http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/BEMP_CarManufacturing.pdf. Lasītājiem, kas vēlas iegūt plašāku informāciju par šajā atsaucē dokumentā aprakstītajām paraugpraksēm, vajadzētu iepazīties ar šo ziņojumu.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 1893/2006, ar ko izveido NACE 2. red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3037/90 un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām (OV L 393, 30.12.2006., 1. lpp.).

1. attēls

Pārskats par darbībām autoražošanas vērtības ķēdē

Autoražošanā ir dažādi procesa posmi, tostarp presēšana, neapstrādātas virsbūves izgatavošana, krāsošana, komponentu un agregātu ražošana, spēka pārvadu un šasiju ražošana, priekšmontāža un piederumu montāža, galamontāža. Šajā dokumentā apskatītās VPPP izstrādātas tā, lai tās būtu izmantojamas pēc iespējas plašāk visdažādākajās rūpnīcās. Tomēr iepriekš minētās darbības pat vienā rūpnīcā var būt ļoti atšķirīgi vertikāli integrētas, tāpēc ir grūti dažādu rūpnīcu vidisko veikumu tieši novērtēt un salīdzināt; tas nozīmē, ka paraugprakses izmantojamība un relevance (kā arī rādītāji un kritēriji) ir jāizvērtē, ņemot vērā katra iecirkņa specifiku.

Tabulā (1. tabula) redzami būtiskākie tiešie un netiešie vidiskie aspekti autoražošanas nozarē un tas, kuri no tiem ir aptverti šajā atsaucē dokumentā. 1. tabulā norādīti arī galvenie vides noslogojumi, kas saistīti ar pašiem relevantākajiem vidiskajiem aspektiem, un tas, kādas pieejas piedāvātas šajā dokumentā: pieejas ir vai nu 3. un 4. iedaļā aprakstītās VPPP, vai atsauce uz citiem pieejamiem atsaucē dokumentiem, piemēram, atsaucē dokumentiem par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (BREF⁽⁷⁾), norādīti ar kodiem).

⁽⁷⁾ BREF: labāko pieejamo tehnisko paņēmieni atsaucē dokumentu Vairāk par labāko pieejamo tehnisko paņēmieni atsaucē dokumentu saturu un pilnīgu jēdzienu, akronīmu un dokumentu kodu skaidrojumu meklējiet Eiropas Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles biroja vietnē: <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/>.

1. tabula

Autoražošanas nozarei visrelevantākie vidiskie aspekti un vides noslogojumi, kā arī šajā dokumentā piedāvātie risinājumi

Galvenais vidiskais aspekts	Relevantais vides noslogojums					VPPP
	Enerģija / klimata pārmaiņas	Resursi/atkritumi	Ūdens	Emisijas	Bioloģiskā daudzveidība	
Piegādes ķēdes pārvaldība						Piegādes ķēžu pārvaldības VPPP (3.6. iedaļa)
Inženiertehniskā projektēšana un konstruēšana						Ilgtspējīgas konstruēšanas VPPP (3.6.3. iedaļa) Komponentu pārražošanas VPPP (3.7.1. iedaļa)
Ražošana un montāža						
Presēšana						Atsauce uz metālizstrādājumu ražošanas nozares VPPP ⁽¹⁾ Vidiskās pārvaldības, energopārvaldības, atkritumu un ūdens resursu apsaimniekošanas un bioloģiskās daudzveidības pārvaldības VPPP (3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5. iedaļa)
Neapstrādātas virsbūves izgatavošana						Vidiskās pārvaldības, energopārvaldības, atkritumu un ūdens resursu apsaimniekošanas un bioloģiskās daudzveidības pārvaldības VPPP (3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5. iedaļa)
Krāsošana						Atsauce uz LPTP, kas izklāstīti BREF dokumentos par STS un STM.
Spēka pārvadu un šasiju ražošana						Atsauce uz metālizstrādājumu ražošanas nozares VPPP Vidiskās pārvaldības, energopārvaldības, atkritumu un ūdens resursu apsaimniekošanas un bioloģiskās daudzveidības pārvaldības VPPP (3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5. iedaļa)
Citu komponentu ražošana						Atsauce uz LPTP, kas izklāstīti BREF dokumentos par FMP, SF, IS, TAN, GLS, POL, TXT u. c. Atsauce uz EEI ražošanas nozares VPPP ⁽²⁾

Galvenais vidiskais aspekts	Relevantais vides noslogojums					VPPP
	Enerģija / klimata pārmaiņas	Resursi/atkritumi	Ūdens	Emisijas	Bioloģiskā daudzveidība	
Montāžas līnijas						Vidiskās pārvaldības, energopārvaldības, atkritumu un ūdens resursu apsaimniekošanas un bioloģiskās daudzveidības pārvaldības VPPP (3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5. iedaļa)
Rūpnīcas infrastruktūra						Vidiskās pārvaldības, energopārvaldības, atkritumu un ūdens resursu apsaimniekošanas un bioloģiskās daudzveidības pārvaldības VPPP (3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5. iedaļa)
Lietošanas posms						Nav aptverts, sk. 1.att.
Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas posms						
Atsārpošana						Atsauce uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvām 2000/53/EK un 2006/66/EK ⁽³⁾ . Modernas vidiskās pārvaldības sistēmas ieviešanas VPPP (3.1.1. iedaļa) Transportlīdzekļu uzlabotas atsārpošanas VPPP (4.2.1. iedaļa)
Utilizācija un atkalizmantošana						Direktīvas 2000/53/EK un 2006/66/EK (atsauces sk. iepriekš) Modernas vidiskās pārvaldības sistēmas ieviešanas VPPP (3.1.1. iedaļa) Komponentu un materiālu atpakaļpieņemšanas tīklu VPPP (4.1.1. iedaļa)
Komponentu demontāža un reciklēšana						Direktīvas 2000/53/EK un 2006/66/EK (atsauces sk. iepriekš) Modernas vidiskās pārvaldības sistēmas ieviešanas VPPP (3.1.1. iedaļa) Plastmasas un kompozītmateriālu detaļu VPPP (4.2.2. iedaļa)

Galvenais vidiskais aspekts	Relevantais vides noslogojums					VPPP
	Enerģija / klimata pārmaiņas	Resursi/atkritumi	Ūdens	Emisijas	Bioloģiskā daudzveidība	
Pēcsmalcināšanas apstrāde						Nav aptverts (sk. VPPP BREF dokumentu par WT), sk. 1. att.

(¹) Metālizstrādājumu ražošanas nozarei domātās VPPP pašlaik tiek apzinātas, plašāka un jaunāka informācija tiek publicēta vietnē http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/fab_metal_prod.html.

(²) Elektrisko un elektronisko ierīču ražošanas nozares VPPP pašlaik tiek apzinātas, plašāka un jaunāka informācija tiek publicēta vietnē <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/eeem.html>.

(³) Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Direktīva 2006/66/EK par baterijām un akumulatoriem, un bateriju un akumulatoru atkritumiem un ar ko atceļ Direktīvu 91/157/EEK (OV L 266, 26.9.2006., 1. lpp.) jeb Bateriju direktīva.

1. tabulā uzskaitītie vidiskie aspekti atzīti par nozarei parasti visbūtiskākajiem. Tomēr tas, kādi vidiskie aspekti jāpārvalda konkrētiem uzņēmumiem, būtu jāizvērtē katrā gadījumā atsevišķi.

Turklāt VPPP īstenošana vēl aizvien ir brīvprātīgs process, kas ir jāpielāgo katras organizācijas specifiskajiem apstākļiem. Tāpēc ir svarīgi, lai attiecīgās organizācijas priekšroku dotu tām VPPP, kas varētu būt visnoderīgākās. Šajā tabulā norādīts, kurā dokumenta iedaļā interesenti varētu atrast sev visnoderīgākās VPPP.

2. tabula

Galvenā mērķauditorija katrai VPPP grupai (X = galvenā mērķauditorija, (x) = potenciāli ieinteresēta auditorija)

Joma	Galvenais aspekts	Mērķauditorija					
		OEM (¹)	1. līm. piegādātāji	2. līm. u. c. piegādātāji	Pārražotāji	Lic. apstr. punkti (²)	Smalcinātāji
RAŽOŠANA	TRANSVERSĀLA RAŽOŠANA						
	Vidiskā pārvaldība	X	X	X	X	X	(x)
	Energopārvaldība	X	X	X	X	X	(x)
	Atkritumu apsaimniekošana	X	X	X	X	X	(x)
	Ūdens resursu apsaimniekošana	X	X	X	X	X	(x)
	Bioloģiskā daudzveidība	X	X	X	X	X	(x)
	PIEG. ĶĒDE, KONSTRUĒŠANA, PĀRRAŽOŠANA						
	Piegādes ķēžu pārvaldība, loģistika, konstruēšana	X	X	X			
	Pārražošana	x)			X		

	Joma	Galvenais aspekts	Mērķauditorija					
			OEM ⁽¹⁾	1. līm. piegādātāji	2. līm. u. c. piegādātāji	Pārražotāji	Lic. apstr. punkti ⁽²⁾	Smalcinātāji
NTL APSTRĀDE	NTL loģistika	Savākšana				(x)	X	
	NTL apstrāde						X	(x)

⁽¹⁾ OEM (Original Equipment Manufacturers) ir oriģināliekārtu ražotāji, autoražošanas kontekstā – transportlīdzekļu ražotāji.

⁽²⁾ Licencēti apstrādes punkti ir licencēti apstrādes punkti, kas definēti Direktīvā 2000/53/EK par nolietotiem transportlīdzekļiem.

3. AUTORAŽOŠANAS NOZARES VIDISKĀS PĀRVALDĪBAS PARAUGPRAKSES, VIDISKĀ VEIKUMA RĀDĪTĀJI UN IZCILĪBAS KRITĒRIJI

3.1. Vidiskās pārvaldības VPPP

Šī iedaļa ir relevanta automobiļu, to detaļu un komponentu ražotājiem, kā arī vispārīgi relevanta licencētiem NTL apstrādes punktiem.

3.1.1. Modernas vidiskās pārvaldības sistēmas ieviešana

VPPP ir ieviest modernu vidiskās pārvaldības sistēmu (EMS) visos uzņēmuma objektos. Tas ļauj nodrošināt visu būtiskāko vidisko aspektu nepārtrauktu monitoringu un uzlabošanu.

EMS ir brīvprātīgs rīks, kas palīdz uzņēmumiem izstrādāt, īstenot, uzturēt, pārskatīt un uzraudzīt savu vidisko politiku un uzlabot savu vidisko veikumu. Modernas sistēmas var ieviest vai nu saskaņā ar ISO 14001-2015, vai (vēlams) EMAS – tās ir starptautiski atzītas, trešo pušu sertificētas vai verificētas sistēmas, kas orientētas uz organizācijas vidiskā veikuma pastāvīgu uzlabošanu un salīdzinošu novērtēšanu.

Izmantojamība

Parasti EMS ir piemērota visām organizācijām un objektiem. EMS tvērums un raksturs var būt atšķirīgs atkarībā no organizācijas un tās procesu mēroga un sarežģītības, kā arī no attiecīgajām specifiskajām vidiskajām ietekmēm. Dažos gadījumos autoražošanas nozares uzņēmumu ieviestās EMS var neaptvert ūdenssaimniecības, bioloģiskās daudzveidības vai zemes kontaminācijas aspektus vai neparedzēt to monitoringu; šajā ziņā lietderīgas norādes var rast šajā atsaucē dokumentā (3.2., 3.3., 3.4. un 3.5. iedaļa).

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritērijs
i1) Objekti ar modernu vidiskās pārvaldības sistēmu (iecirkņu/operāciju %) i2) To vidiskā veikuma rādītāju skaits, ko vispārizmanto visā organizācijā un/vai par kuriem ziņo vidiskajās deklarācijās i3) Ārēju vai iekšēju kritēriju izmantošana, kas stimulē vidiskā veikuma uzlabošanu (jā/nē)	b1) Visos ražošanas objektos ir ieviesta moderna vidiskās pārvaldības sistēma

3.2. Energopārvaldības VPPP

Šī iedaļa ir relevanta automobiļu, to detaļu un komponentu ražotājiem. Galvenie principi ir vispārīgi relevanti arī licencētiem NTL apstrādes punktiem.

3.2.1. Detalizētu energomonitoringa un energopārvaldības sistēmu ieviešana

Lai optimizētu energopatēriņu, VPPP ir visos ražošanas objektos ieviest detalizētu energomonitoringu procesu līmenī kopā ar trešās puses sertificētu vai verificētu energopārvaldības sistēmu.

Paraugpraksi atbilstošos energopārvaldības plānos ir ietverti tālāk uzskaitītie aspekti, un tie ir formalizēti atbilstīgi tādai pārvaldības sistēmai, kas prasa organizatoriskus uzlabojumus, piemēram, saskaņā ar ISO 50001 sertificētai vai EMAS integrētai sistēmai:

- enerģētikas politikas, stratēģijas un rīcības plāna izstrāde,
- augstākās vadības aktīva ieinteresētība,
- veikuma mērīšana un monitorings,
- personāla apmācība,
- saziņa,
- pastāvīgi uzlabojumi,
- ieguldījumi.

Izmantojamība

Saskaņā ar ISO 50001 sertificētu vai EMAS integrētu energopārvaldības sistēmu var izmantot jebkurā rūpnīcā vai objektā.

Lai gan detalizētu energomonitoringa un energopārvaldības sistēmu ieviešana var nebūt sistēmiski nepieciešama, tā var būt noderīga jebkurā iecirknī; ieviešana jāapsver tajā monitoringa līmenī, kur tas ir vislietderīgāk.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i4) To iecirkņu skaits, kuros ir detalizētas energomonitoringa sistēmas (iecirkņu/operāciju # vai %)	b2) Visos objektos ir ieviesti specifiski energopārvaldības plāni (organizācijas līmenī)
i5) To iecirkņu skaits, kur ir saskaņā ar ISO 50001 sertificēta vai EMAS integrēta energopārvaldības sistēma (iecirkņu/operāciju # vai %)	b3) Objektā tiek īstenots detalizēts katra procesa monitorings (objekta līmenī) b4) Rūpnīcā ir ieviesta energoregulēšana, piem., objektos, kur ir detalizēts monitorings (objekta līmenī), atsevišķām ražotnes zonām dīkstāves brīžos tiek atslēgta energopadeve.

3.2.2. Enerģiju patērējošu procesu efektivitātes kāpināšana

VPPP ir augsta energoefektivitātes līmeņa uzturēšanu nodrošināt, regulāri izvērtējot enerģiju patērējošus procesus un noskaidrojot, kādas ir regulēšanas uzlabošanas, pārvaldības, remontu un/vai ierīču nomaiņas iespējas.

Lai kāpinātu energoefektivitāti visos iecirkņos, var ievērot šādus principus:

- energoefektivitātes novērtēšana,
- bāzes slodzes samazināšanas automatizācija un laiciskā regulēšana,
- zonēšana,
- noplūžu un zudumu pārbaudes,
- cauruļvadu un ierīču izolēšana,
- siltuma atgūšanas sistēmu (piemēram, siltummaiņu) uzstādīšana, kur tas iespējams,
- koģenerācijas sistēmu uzstādīšana,
- modernizācija,
- pāreja uz citiem energoresursiem vai energoresursu kombinēšana.

Izmantojamība

Pie šīs VPPP minētie paņēmieni principā ir izmantojami gan jaunās, gan esošās rūpnīcās. Tomēr optimizācijas potenciāls parasti lielāks ir esošās rūpnīcās, kas daudzu gadu garumā ir organiski veidojušās, pielāgodamās mainīgām ražošanas grūtībām, jo tieši tajās sinerģija un racionalizācija var sniegt pašus uzskatāmākos ieguvumus.

Ne visās rūpnīcās ir iespējams ieviest koģenerāciju: ja rūpnīcā termiskos procesus izmanto maz vai vajadzība pēc siltumenerģijas ir neliela, koģenerācija nav izmaksefektīva stratēģija.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i6) Sistēmu regulāra izvērtēšana, automatizācija, remonts, uzturēšana un atjaunināšana (objektu %)	—
i7) Kopējais enerģijas patēriņš (kWh) uz funkcionālo vienību ⁽¹⁾ .	—

⁽¹⁾ Pie šī un vairākiem citiem rādītājiem minētais jēdziens "funkcionālā vienība" nozīmē izlaides vienību, darbības vienību vai resursu patēriņa vienību, ko katra organizācija pati izvēlas tā, lai tā atspoguļotu konkrētajā gadījumā būtiskāko aspektu (turklāt šo vienību var pielāgot atkarībā no objekta, apskatītā vidiskā aspekta u. tml.). Tipiskākie rādītāji (ko parasti uzskaita atskaites periodā, piem., 1 gadā), ko rūpniecībā izmanto par funkcionālajām vienībām, ir šādi:

- saražoto vienību (transportlīdzekļu, motoru, pārnenumkārbu, detaļu utt.) skaits,
- apgrozījums EUR,
- pievienotā vērtība EUR,
- produkcijas kg,
- darbinieki pilnslodzes ekvivalenta vienībās,
- nostrādātās cilvēkstundas.

3.2.3. Atjaunojamo energoresursu un alternatīvās enerģijas izmantošana

VPPP ir autoražotnes enerģētiskās vajadzības apmierināt ar objektā vai ārpus tā saražotu atjaunojamo energoresursu enerģiju.

Kad ir darīts viss iespējamais, lai pēc iespējas samazinātu energopatēriņu (sk. 3.2.2. iedaļu), var apsvērt šādu atjaunojamo vai alternatīvo energoresursu izmantošanu:

- lokālie atjaunojamie energoresursi, piem., saules siltumenerģija, saules fotoelementu paneli, vējturbīnas, ģeotermālā enerģija, biomasas vai hidroelektroenerģija,
- lokālie alternatīvie (potenciāli mazoglekļa) energoresursi, piemēram, koģenerācija vai trigenerācija,
- ārpus objekta ražotas atjaunojamo energoresursu enerģijas iegāde – vai nu tieši no ražotāja, vai ar elektroapgādes uzņēmumu starpniecību.

Izmantojamība

Realizējamība, izmaksas un nepieciešamās tehnoloģijas ievērojami atšķiras atkarībā no tā, kādi atjaunojamie energoresursi ir lokāli pieejami. Tas, cik reālistiski ir objektā ražot atjaunojamo energoresursu enerģiju, ir atkarīgs no dažādiem teritorijai kā tādai un pašam objektam specifiskiem kritērijiem (piem., klimats, reljefs, grunts, apēnojums, atsegtība, pieejamā vieta). Tāpat būvatļaujas saņemšana var būt konkrētajai jurisdikcijai specifisks administratīvs šķērslis.

Plašāk izmantojama ir ārpus objekta ražotas enerģijas iegāde: var vai nu veidot partnerības ar enerģijas ražotājiem (piem., vietējā mērogā), vai vienkārši no energoapgādes uzņēmuma iegādāties atjaunojamo energoresursu enerģiju, kas vairumā dalībvalstu jau kļūst par standarta piedāvājumu.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i8) To ražošanas objektu īpatsvars, kur izvērtēts potenciāls un izdevības izmantot atjaunojamos energoresursus (%)	b5) Ir izvērtēts visu ražošanas objektu potenciāls izmantot atjaunojamos energoresursus
i9) Atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvars objekta kopējā energopatēriņā (%)	b6) Tiek ziņots par energopatēriņu, norādot fosilās un nefosilās enerģijas īpatsvaru
i10) No fosilā kurināmā iegūtas enerģijas patēriņš (MWh vai TJ) uz funkcionālo vienību	b7) Ir ieviesta politika, kas stimulē atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanu

3.2.4. Apgaismes optimizācija automobiļu rūpnīcās

VPPP ir samazināt apgaismošanai patērēto enerģiju, izmantojot šādu paņēmieni kombināciju: optimāls projekts, izvietojums, efektīvu apgaismes tehnoloģiju izmantošana un zonēšanas stratēģijas.

Integrēta pieeja apgaismošanas energoefektivitātes optimizācijai nozīmē, ka jāņem vērā šādi elementi:

- telpas projektēšana: ja iespējams, jāizmanto dienasgaisma kombinācijā ar mākslīgo apgaismojumu,
- optimāls gaismekļu izvietojums un sadalījums: gaismekļu izvietojuma augstums un atstarpes starp gaismekļiem, ņemot vērā tādus faktorus kā apkope, tīrīšana, remontēšana un izmaksas,
- paaugstinātas efektivitātes gaismekļi: jāizvēlas efektīvi tehniski risinājumi (sistēmas līmenī), kas nodrošina pietiekamu gaismu drošam darbam,

- apgaismojuma zonālā regulēšana: apgaismojumu ieslēdz un izslēdz atkarībā no vajadzībām un tā, vai telpā atrodas cilvēki.

Šo pasākumu kombinēšana var būt visefektīvākais un visplašāk izmantojamais paņēmieni, kā samazināt energopatēriņu apgaismes vajadzībām.

Izmantojamība

Šī VPPP ir vispārīzmantojama, lai gan dažādas apgaismes tehnoloģijas ir paredzētas dažādiem lietojumiem un tām ir arī dažādi ierobežojumi, kuru dēļ dažas apgaismes tehnoloģijas var nebūt piemērotas kādai specifiskai darba videi.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i11) Uzlabots gaismekļu izvietojums, energoefektīvs apgaismojums (% no apgaismojamām zonām objektā, % no visiem objektiem)	b8) Visos objektos ir ierīkota visenergoefektīvākā apgaisme, kas piemērota specifiskajām darba vietas prasībām
i12) Zonālās apgaismes stratēģijas (% no apgaismojamām zonām objektā, % no visiem objektiem)	b9) Visos objektos ir ieviesta zonēšana
i13) Apgaismes ierīču energopatēriņš ⁽¹⁾ (kWh/gadā rūpnīcā)	
i14) Gaismekļu vidējā efektivitāte visā rūpnīcā (lm/W)	

⁽¹⁾ Ja mēra detalizēti.

3.2.5. Saspiesta gaisa racionāla un efektīva izmantošana

VPPP ir samazināt energopatēriņu ar šādiem paņēmieniem: kartēt un izvērtēt saspiesta gaisa izmantošanu, optimizēt saspiesta gaisa sistēmas un novērst noplūdes, labāk salāgot pieprasījumu pēc gaisa un gaisa padevi, kāpināt kompresoru energoefektivitāti un ieviest atlikumsiltuma atgūšanu.

Saspiesta gaisa izmantošanu var optimizēt ar virkni pasākumu šādās trīs jomās.

— Pieprasījuma puses pasākumi:

- novērst saspiesta gaisa izmantošanu nevietā vai to aizstāt ar citiem paņēmieniem,
- pārskatīt saspiesta gaisa instrumentu izmantošanu,
- monitorēt un kontrolēt pieprasījumu,
- izveidot informētības vairošanas programmas.

— Sadales tīklam un sistēmai paredzēti pasākumi:

- identificēt un līdz minimumam samazināt noplūdes,
- samazināt spiedienu,
- izmantot zonēšanu,
- izmantot vārstus.

— Piedāvājuma puses pasākumi:

- izvēlēties un pārvaldīt pieprasījumam atbilstoša lieluma kompresoru sistēmu,
- palielināt saspiestā gaisa sistēmas vispārējo energoefektivitāti,

- regulāri pārbaudīt spiedienu sistēmā,
- palielināt nozīmīgāko sistēmas komponentu energoefektivitāti,
- regulāri pārbaudīt filtrus,
- izmantot energoefektīvus žāvētājus un izvēlēties optimālu drenāžu,
- ierīkot atlikumsiltuma atgūšanas sistēmu.

Izmantojamība

Saspiesta gaisa sistēmu energoefektivitātes uzlabošanas paņēmienus var izmantot ikviens jebkāda lieluma uzņēmums, kam ir šādas sistēmas.

Saspiesta gaisa ierīču aizstāšana un noplūžu novēršana ir paņēmieni, ko visumā var izmantot ikvienā sistēmā neatkarīgi no vecuma un pašreizējā stāvokļa.

Ieteikumi optimizēt sistēmas konstrukciju ir sevišķi relevanti tām sistēmām, kas gadu desmitiem ir paplašinātas – lēš, ka šo pieeju var izmantot vismaz 50 % no visām saspiestā gaisa sistēmām.

Kas attiecas uz atlikumsiltuma izmantošanu, enerģijas un izmaksu ietaupījuma potenciāls ir realizējams tad, ja ir pastāvīgs pieprasījums pēc tehnoloģiskā siltuma.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i15) Saspiestā gaisa sistēmas elektropatēriņš uz tilpuma vienību galaizmantošanas punktā (kWh/m^3 padotā saspiestā gaisa)	b10) Saspiestā gaisa sistēmas energopatēriņš ir mazāks par $0,11 \text{ kWh}/\text{m}^3$ padotā saspiestā gaisa lielām iekārtām, kuras ekspluatē pie 6,5 bar manometriskā spiediena ar normalizētu caurplūdumu 1 013 mbar 20 °C temperatūrā un spiediena novirzēm zem 0,2 bar. b11) Kad visi gaisa patērētāji ir izslēgti, spiediens tīklā saglabājas stabils un kompresori (gaidstāves režīmā) nepārslēdzas uz slodzes režīmu

3.2.6. Elektromotoru izmantošanas optimizācija

VPPP ir samazināt elektroenerģijas patēriņu, optimāli izmantojot elektromotorus, proti, izmantot regulējama ātruma piedziņu, lai motora griešanās ātrumu pielāgotu vajadzībām; parasti izmanto sūkņos u. tml.

Elektromotorus izmanto vairumā ražošanas procesu, un tos var optimizēt, lai kāpinātu to efektivitāti. Sākumā var izpētīt iespējamus variantus, kā samazināt motora slodzi, un sagatavot pārskatu par elektroenerģijas kvalitāti, motora vadību un motora un transmisijas efektivitāti. Var apsvērt arī elektromotora nomaiņu, jo modernu, energoefektīvu modeļu energopatēriņš var būt pat par 40 % mazāks nekā vecākiem modeļiem.

Nākamais risinājums attiecībā uz regulējamu ātrumu/slodzi būtu uzstādīt regulējama ātruma piedziņu (VSD), kas ļauj motora darbību regulēt elektroniski un ar minimāliem zudumiem. Vislielākos potenciālos ietaupījumus un labumu dotu sūkņi un ventilatori ar VSD. Šie ieguldījumi ātri atmaksājas, tāpēc ir ekonomiski pievilcīgi.

Izmantojamība

Pirms novērtēt, kādus uzlabojumus dotu optimizācija, ir jāapsver slodzes tips un attiecīgais elektromotors. Vislielākais optimizācijas potenciāls ir modernizācijai, pēc tam, kad ir novērtēts, vai ir iespējams uzstādīt motoru ar mazāku nominālo jaudu (ja tiek samazināta slodze), un jāapsver tādi faktori kā, piem., izmērs, masa un iedarbināmība. Tomēr optimizēt var arī jaunuzstādītu un jauniegādātu motoru ekspluatāciju, ja to izvēlē pēc iespējas lielākā mērā ņem vērā iecerēto pielietojumu.

Apsverot VSD uzstādīšanu, jāapsver arī šādas būtiskākās negatīvās blakusparādības: harmoniskie kropļojumi, dzesēšanas problēmas pie zemiem griešanās ātrumiem, mehāniskā rezonanse pie noteiktiem griešanās ātrumiem.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i16) To motoru īpatsvars, kam uzstādīta VSD (% no kopējās uzstādītās jaudas vai kopējā skaita)	—
i17) To sūkņu īpatsvars, kam uzstādīta VSD (% no kopējās uzstādītās jaudas vai kopējā skaita)	—
i18) Vidējā sūkņu efektivitāte (%)	—

3.3. Atkritumu apsaimniekošanas VPPP

Šī iedaļa ir relevanta automobiļu, to detaļu un komponentu ražotājiem, kā arī vispārīgi relevanta licencētiem NTL apstrādes punktiem.

3.3.1. Atkritumu rašanās novēršana un apsaimniekošana

VPPP ir sagatavot vispārēju organizācijas atkritumu apsaimniekošanas stratēģiju, kurā ir nosprausti augsti atkritumu samazināšanas mērķrādītāji, un piemērot to objekta līmenī, izmantojot pielāgotus atkritumu apsaimniekošanas plānus, ar ko var līdz minimumam samazināt atkritumu rašanos operāciju gaitā, kā arī iedibināt stratēģiskas partnerības, kas palīdz rast tirgus atlikušajām atkritumu frakcijām.

Organizācijas efektīvas atkritumu apsaimniekošanas stratēģijas mērķis ir izvairīties no atkritumu apglabāšanas poligonos, ievērojot atkritumu hierarhiju⁽⁸⁾, resp., šādu prioritāru kārtību:

- samazināt atkritumu rašanos, t. i., izmantot tālredzīgu plānošanu, pagarināt produkta kalpošanas laiku, pirms tas kļūst par atkritumiem, uzlabot ražošanas metodes un pārvadīt piegādes ķēdē radušos atkritumus,
- atkalizmantot materiālus to pašreizējā formā,
- reciklēt, t. i., ieviest šādas shēmas:
 - savākšana un segregēšana,
 - atkritumu rašanās mērīšana un monitorings,
 - procedūras un metodika,

⁽⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 19. novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.) jeb Atkritumu pamatdirektīva ievieš atkritumu samazināšanas un apsaimniekošanas pasākumu prioritāru secību; to sauc par "atkritumu hierarhiju". Vislielākā prioritāte piešķirta atkritumu rašanās novēršanai, kam seko atkritumu atkalizmantošana, tad reciklēšana, tad (enerģijas) atgūšana no tām atkritumu frakcijām, kuru rašanos nav iespējams novērst un kuras nevar atkalizmantot vai reciklēt. Atkritumu apglabāšana ir pieļaujama tikai tad, ja neviens no iepriekš minētajiem paņēmieniem nav iespējams.

- atkritumu loģistika,
- partnerības un ieinteresēto personu iesaiste,
- atgūt enerģiju no atkritumiem ar sadedzināšanu vai modernākiem paņēmieniem.

Izmantojamība

Dažos reģionos nepietiekama vietējā reciklēšanas infrastruktūra un noteikumi par atkritumu apglabāšanu var apgrūtināt atkritumu novirzīšanu no poligoniem. Tādos gadījumos atkritumu apsaimniekošanas plāna nozīmīgs aspekts ir sadarbība ar vietējām ieinteresētajām personām.

Izvēloties vispiemērotāko atkritumu apstrādes variantu, ir jāapsver tādi faktori kā loģistika, materiāla īpašības un ekonomiskā vērtība.

MVU var nespēt atļauties kapitāla izmaksas, ko prasa dažu atkritumu samazināšanas paņēmieni ieviešana – jaunas iekārtas, apmācība vai programmatūra.

Visbeidzot, atkarībā no rūpnīcas procesu vertikālās integrētības pakāpes dažos iecirkņos var nebūt iespējams sasniegt ļoti vērienīgus mērķus (piemēram, panākt, ka atkritumi vispār nenonāk poligonā).

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i19) Radušos atkritumu daudzums uz funkcionālo vienību (kg/funkcionālā vienība)	
i20) Radušos bīstamo atkritumu daudzums uz funkcionālo vienību (kg/funkcionālā vienība)	
i21) Specifiskās plūsmās (reciklēšana, enerģijas atgūšana, poligoni) nonākušie atkritumi (kg/funkcionālā vienība, % no visiem atkritumiem)	b12) Ir ieviesti atkritumu apsaimniekošanas plāni [visos objektos]
i22) Ir pieņemta un ieviesta visaptveroša atkritumu apsaimniekošanas stratēģija, kas paredz monitoringu un uzlabojumu mērķrādītājus (jā/nē)	b13) Poligonos nenonāk atkritumi ne no kādām ražošanas vai neražošanas darbībām/objektiem
i23) [Attiecībā uz vairākobjektu organizācijām] Objektu skaits, kuros ir ieviesti moderni atkritumu apsaimniekošanas plāni (#)	
i24) [Attiecībā uz vairākobjektu organizācijām] Objektu skaits, kuros panākts, ka atkritumi vispār nenonāk poligonos (#)	

3.4. Ūdens resursu apsaimniekošanas VPPP

Šī iedaļa ir relevantā automobiļu, to detaļu un komponentu ražotājiem. Galvenie principi ir vispārīgi relevanti arī licencētiem NTL apstrādes punktiem.

3.4.1. Ūdens resursu izmantošanas stratēģija un apsaimniekošana

Ūdens resursu apsaimniekošana ir jautājums, kas rada aizvien lielākas bažas, bet kas parasti nav detalizēti aplūkots standarta vidiskās pārvaldības sistēmās. Tāpēc VPPP ir ieviest monitoringu un sagatavot pārskatu par ūdens resursu apsaimniekošanas problēmām, ievērojot atzītu un konsolidētu ūdens resursu apsaimniekošanas satvaru, kas organizācijām dod iespēju:

- novērtēt ūdens izmantošanu un notekūdeņu novadīšanu,
- novērtēt riskus vietējā sateces baseinā un piegādes ķēdē,
- sagatavot plānu, kā efektīvāk izmantot ūdeni un uzlabot notekūdeņu novadīšanu,
- sadarboties ar piegādes ķēdi un citām organizācijām,

- uzņemties atbildību un prasīt to arī no citiem,
- ziņot par rezultātiem.

Izmantojamība

Ūdens resursu apsaimniekošana ir ļoti atkarīga no vietējiem apstākļiem: tāds pats ūdens patēriņš var ārkārtīgi noslogot pieejamos ūdens resursus reģionos, kur ūdens trūkst, bet neradīt nekādas problēmas vietās, kur valda ūdens pārpilnība. Tāpēc uzņēmumu ūdens resursu apsaimniekošanas pūliņiem ir jābūt samērīgiem ar vietējiem apstākļiem.

Var būt grūtības savākt pietiekamus datus, kas vajadzīgi, lai pilnībā novērtētu ietekmi uz ūdens resursiem. Tāpēc organizācijām jākoncentrējas uz pašiem ūdensietilpīgākajiem procesiem, jomām un produktiem, un tāpat vislielākie pūliņi ir vajadzīgi apgabalos, kur draud ūdens trūkums.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i25) Ūdens patēriņš uz funkcionālo vienību (m^3 /funkcionālā vienība)	b14) Ir ieviesta ūdens stratēģija atbilstīgi atzītai shēmai (piem., <i>CEO Water Mandate</i>), kas paredz arī ūdens trūkuma novērtēšanu
i26) Objekti, kuros sagatavots ūdens stratēģijas pārskats (iecirķņu/operāciju %)	b15) Ūdens patēriņu uz vietas mēra gan katrā objektā, gan katrā procesā, vajadzības gadījumā izmantojot automatizētu programmatūru
i27) Objekti, kuros ir ūdens patēriņa monitorings (%)	
i28) Objekti, kuros ir atsevišķs monitorings par ūdens patēriņu ražošanas procesos un par patēriņu sanitārām vajadzībām (%)	

3.4.2. Ūdens taupīšanas izdevības automobiļu rūpnīcās

VPPP ir līdz minimumam samazināt ūdens izmantošanu visos iecirkņos, regulāri izvērtēt ūdensefektivitātes pasākumus un nodrošināt, ka vairums paņēmieni un ierīču ir klasificētas kā augstefektīvas.

Ūdens taupīšanas potenciālu visā rūpnīcā ⁽⁹⁾ var apgūt ar šādiem paņēmieniem:

- novērst ūdens izmantošanu:
 - pirms to mazgāšanas ar šļūteni visas zonas izslaucīt,
 - novērst noplūdes,
 - izmantot alternatīvas šķidruma gredzena vakuumsūkņiem,
- samazināt ūdens izmantošanu:
 - uzlabot operāciju efektivitāti,
 - uz padeves ūdensvada uzstādīt plūsmas ierobežotājus,
 - skalošanā ar smidzināšanu vai strūklu izmantot ūdensefektīvas sprauslas,
 - izmantot skalošanas taimerus,

⁽⁹⁾ Šī VPPP neskar krāsošanas cehu specifiku (kur ir iespējams ietaupīt ļoti daudz ūdens), jo tādi norādījumi jau ir pieejami attiecīgajos BREF dokumentos (ST, STM).

- ierīkot ūdensefektīvas personāla labierīcības,
- izmantot tīrīšanu ar ultraskaņu,
- izmantot skalošanu ar pretplūsmu,
- izmantot starpskalošanu.

Izmantojamība

Ūdenstaupīgas ierīces var izmantot ļoti plaši, un, ja tās ir pareizi izvēlētas un uzstādītas, tās nemazina ražīgumu.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i25) Ūdens patēriņš uz funkcionālo vienību ($\text{m}^3/\text{funkcionālā vienība}$)	b16) Visi jaunie objekti projektēti ar ūdenstaupīgām sanitārajām ierīcēm, savukārt visi esošie objekti tiek pakāpeniski modernizēti, tajos ierīkojot ūdenstaupīgas ierīces
i29) To operāciju īpatsvars esošajos objektos, kur ieviestas (modernizācijas gaitā) ūdenstaupīgas labierīcības un procesi (%)	
i30) Tādu jaunu objektu īpatsvars, kur ieviestas (projektēšanas gaitā) ūdenstaupīgas ierīces un procesi (%)	

3.4.3. Ūdens reciklēšana un lietūsūdens savākšana

VPPP ir novērst/nepieļaut kvalitatīva ūdens izmantošanu tādos procesos, kur tas nav nepieciešams, un palielināt ūdens atkalizmantošanu un reciklēšanu atlikušo vajadzību apmierināšanai.

Daudzām vajadzībām (dzesēšana, tuaļu un pusuāru skalošana, transportlīdzekļu/komponentu mazgāšana, laistīšana (izņemot kultūraugus)) dzeramā ūdens vai kvalitatīva ūdens vietā var izmantot savākto lietūsūdeni vai reciklētu ūdeni, kas iepriekš izmantots citām vajadzībām.

Lai šādas sistēmas varētu uzstādīt, parasti ir vajadzīgi šādi elementi:

- notekūdeņu reciklēšanas sistēmai:
 - priekšapstrādes tvertnes,
 - attīrīšanas sistēma,
 - sūkņošana,
- lietūsūdens savākšanas sistēmai:
 - sateces zona,
 - pārvadīšanas sistēma,
 - krātuve,
 - sadales sistēma.

Izmantojamība

Ūdens reciklēšanas sistēmas var paredzēt ikvienas jaunas ēkas projektā. Šādu sistēmu uzstādīšana esošās ēkās ir dārga un var būt nepraktiska, izņemot gadījumus, kad ēka tiek kapitāli renovēta.

Tas, cik ekonomiski izdevīgas ir lietūsūdens savākšanas sistēmas, ir ļoti atkarīgs no klimata.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i25) Ūdens patēriņš uz funkcionālo vienību ($\text{m}^3/\text{funkcionālā vienība}$)	b17) Ir ieviesta "slēgtā cikla" ūdens reciklēšana, un atgūšanas rādītājs ir vismaz 90 % (ja iespējams)
i31) Ir uzstādīta notekūdeņu reciklēšanas sistēma (jā/nē)	b18) 30 % no ūdens vajadzībām apmierina ar savākto lietussūdeni (reģionos ar pietiekamiem nokrišņiem)
i32) Ir uzstādīta lietussūdens reciklēšanas sistēma (jā/nē)	
i33) Atkalizmantoto lietussūdeņu un notekūdeņu daudzums gadā ($\text{m}^3 \text{ gadā}$)	
i34) Reciklētu lietussūdeņu vai notekūdeņu procentuālā daļa kopējā ūdens patēriņā (%)	

3.4.4. Zaļo jumtu izmantošana nokrišņu ūdens apsaimniekošanā

VPPP ir rūpnieciskos objektos uzstādīt zaļos jumtus, jo īpaši vidiski jutīgos apgabalos, kur liela nozīme ir nokrišņu ūdens noteces pārvaldībai.

Zaļo jumtu uzstādīšana (kur tas strukturāli iespējams) var palīdzēt sasniegt šādus mērķus:

- ūdens aizturēšana (īpaši tad, ja iestājušās kādas postošas dabas parādības),
- ilgāks jumta kalpošanas laiks (mazāks materiālu patēriņš),
- izolācija (samazina apsildei, ventilācijai un gaisa kondicionēšanai nepieciešamo energopatēriņu),
- bioloģiskās daudzveidības saglabāšana,
- labāka ūdens kvalitāte.

Izmantojamība

Zaļos jumtus var izmantot daudzās esošās un jaunās ēkās, bet praksē nav daudz vietu, kur šo risinājumu varētu ieviest plašā mērogā. Ierobežojošie faktori ir šādi: vētru radītais faktiskais risks, ēkas strukturālie ierobežojumi, saules gaismas pieejamība, mitrums, hidroizolācija, esošās jumtu sistēmas un savāktā lietussūdens apsaimniekošana.

Turklāt jumta izmantošana šādām vajadzībām ir jāizsver, ņemot vērā citus iespējamus videi labvēlīgus izmantojumus, piemēram, uz tiem var uzstādīt saules enerģijas (siltumenerģijas vai fotoelementu) sistēmas vai pa tiem var nodrošināt dienasgaismas ieplūšanu telpās.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i35) To zaļajiem jumtiem piemēroto objektu daudzums, kur zaļie jumti ir uzstādīti (%)	—
i36) Zaļā jumta ūdensnoturspēja: aizturētā ūdens īpatsvars (%), notecējušais ūdens (m^3)	
i37) Dzesējošais efekts: apsildes, ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēmu energopatēriņa samazinājums (MJ)	
i38) Kvalitatīvie bioloģiskās daudzveidības rādītāji (piem., uz jumta mītošo sugu skaits) atkarībā no vietējiem apstākļiem	

3.5. Bioloģiskās daudzveidības pārvaldības VPPP

Šī iedaļa ir relevanta automobiļu, to detaļu un komponentu ražotājiem. Galvenie principi ir vispārīgi relevanti arī licencētiem NTL apstrādes punktiem.

3.5.1. Ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības pārvaldības caurskate un stratēģija visā vērtības ķēdē

VPPP ir caurskatīt ekosistēmu pārvaldību, lai rastu skaidru priekšstatu par ekosistēmu pakalpojumu ietekmi visā vērtības ķēdē, un sadarboties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām nolūkā jebkādas problēmas samazināt līdz minimumam.

Organizācijas var ievērot dažādas metodikas, piemēram, Korporatīvo ekosistēmu pakalpojumu caurskati (*Corporate Ecosystem Services Review*), ko izstrādājis Pasaules Resursu institūts sadarbībā ar WBCSD un ko veido pieci posmi:

- izraudzīties tvērumu,
- identificēt prioritāros ekosistēmu pakalpojumus (kvalitatīvi prioritāros),
- analizēt prioritāro pakalpojumu tendences,
- identificēt komerciālos riskus un izdevības,
- izstrādāt stratēģijas.

Izmantojamība

Visu lielumu uzņēmumi var bez grūtībām ieviest ekosistēmu caurskati, atšķirties var vienīgi piegādes ķēdes analīzes detalizētība un padziļinātība. Izklāstītās pieejas nozīmē, ka organizācijas (vidiskās) pārvaldības plānā tiek integrēta arī bioloģiskās daudzveidības pārvaldība, un tas ļauj viegli veidot sasaisti ar daudziem citiem uzņēmuma procesiem un analītiskajiem paņēmieniem (piemēram, aprites cikla izvērtējums, zemes apsaimniekošanas plāni, ekonomiskās ietekmes novērtējumi, uzņēmuma gatavotie pārskati, ilgtspējas novērtējumi).

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i39) Tiek izmantotas metodikas, ar ko novērtē ekosistēmu pakalpojumus vērtības ķēdē (jā/nē vai vērtības ķēdes aptvēruma %)	b19) Visā vērtības ķēdē ir veikta ekosistēmiskā caurskatīšana pamatvilcienos, un pēc tam tiek veikta detalizētāka ekosistēmiskā caurskatīšana identificētajās augsta riska jomās.
i40) Attiecīgā tvēruma aptvēruma saskaņā ar identificētajām prioritātēm (jā/nē vai aptvēruma %).	b20) Sadarbībā ar vietējām ieinteresētajām personām un ārējiem ekspertiem ir izstrādātas stratēģijas, kā mazināt problēmas identificētajos piegādes ķēdes prioritārajos posmos.

3.5.2. Bioloģiskās daudzveidības pārvaldība objekta līmenī

VPPP ir uzņēmuma objektos uzlabot tiešo ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, proti, nodarboties ar bioloģiskās daudzveidības mērījumiem, pārvaldību un ziņošanu un sadarboties ar vietējiem interesentiem.

Lai uzlabotu ietekmi uz bioloģisko daudzveidību objektā, svarīgi ir šādi trīs soļi:

- bioloģiskās daudzveidības mērījumi nolūkā sekot līdzi organizācijas pozitīvajai un negatīvajai ietekmei uz bioloģisko daudzveidību, piem., koncentrējoties uz tādiem aspektiem kā zemes izmantojums, vidiskā ietekme vai aizsargājamās sugas. Paraugprakse ir, piemēram, lokalizēti bioloģiskās daudzveidības vai risku apsekojumi (t. sk. apkārtnējo teritoriju novērtējums) un mērījumi pēc noteiktiem rādītājiem un sugu sarakstiem,

- pārvaldība un sadarbība ar ieinteresētajām personām: objekta pārvaldība nolūkā veicināt un saglabāt bioloģisko daudzveidību, ekokompensējošu pasākumu īstenošana, sadarbība ar specializētām organizācijām bioloģiskās daudzveidības jomā, personāla un līgumslēdzēju izglītošana,
- ziņošana: ieinteresēto personu informēšana par organizācijas darbībām, ietekmēm un veikumu saistībā ar bioloģisko daudzveidību.

Izmantojamība

Daudzas pieejas ir vispārizmantojamas, turklāt tās var ieviest jebkurā objekta ekspluatācijas laikā. Esošos objektos var trūkt vietas jauniem ierīkojumiem, lai gan ir daži risinājumi, kas ļauj izmantot jau apbūvētas platības (sk. 3.4.4. iedaļu).

Viena no problēmām, ar ko saskaras organizācijas, kas piekopj šo VPPP, ir tāda, ka bioloģiskajai daudzveidībai paredzētās platības var kļūt par aizsargājamām teritorijām, kā dēļ nākotnē vairs nebūtu iespējama to izmantošana, piem., ilgtermiņā plānota paplašināšanās.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i41) Bioloģiskajai daudzveidībai veltīto projektu skaits sadarbībā ar ieinteresētajām personām(#) i42) Ir ieviesta procedūra/rīki, ar ko tiek analizēta informācija par bioloģisko daudzveidību, kas saņemta no klientiem, ieinteresētajām personām, piegādātājiem (jā/nē) i43) Ir veikta inventarizācija par uzņēmumam piederošu, tā nomātu vai apsaimniekotu zemi vai citām teritorijām, kas atrodas aizsargājamās zonās vai zonās ar augstu bioloģiskās daudzveidības vērtību, vai blakus šādām zonām (m²). i44) Ir sagatavots bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgas apzaļumošanas plāns, kas paredzēts uzņēmuma teritorijai vai citām tam piederošām, tā nomātām vai apsaimniekotām teritorijām (jā/nē) i45) Bioloģiskās daudzveidības indekss (sagatavojams atbilstīgi vietējiem apstākļiem)	b21) Ir sagatavots visaptverošs bioloģiskās daudzveidības plāns, ar ko nodrošina bioloģiskās daudzveidības jautājumu sistemātisku integrēšanu, izmantojot mērījumus, monitoringu un ziņošanu b22) Ir iedibināta sadarbība ar ekspertiem un vietējām ieinteresētajām personām

3.6. Vērtības ķēdes pārvaldības un plānošanas VPPP

Šī iedaļa ir relevanta automobiļu, to detaļu un komponentu ražotājiem.

3.6.1. Vidisku uzlabojumu ieviešana visā vērtības ķēdē

VPPP ir prasīt, lai visiem lielākajiem piegādātājiem būtu sertificētas vidiskās pārvaldības sistēmas, nospraust vidisko kritēriju mērķrādītājus un auditēt sevišķi riskantus piegādātājus, lai nodrošinātu atbilstību prasībām. To papildina piegādātāju apmācība un sadarbība ar piegādātājiem ar mērķi nodrošināt to vidiskā veikuma uzlabošanu.

Vadošās organizācijas uzlabot vidisko veikumu savā piegādes ķēdē tiecas ar šādiem paņēmieniem:

- izsekot materiāliem, izmantojot *IMDS* (Starptautisko Materiālu datu sistēmu),

- pieprasīt no tiešajiem piegādātājiem, lai tie būtu ieviesuši sertificētu vai verificētu vidiskās pārvaldības sistēmu,
- nospraust vidisko uzlabojumu mērķus un kopā ar pirmā līmeņa piegādātājiem strādāt pie to sasniegšanas (parasti: samazināt atkritumus un kāpināt reciklēšanu; samazināt energopatēriņu un CO₂ emisijas; palielināt ilgtspējīgu materiālu īpatsvaru iepirktajās detaļās un uzlabot bioloģisko daudzveidību),
- palīdzēt piegādātājiem uzlabot savu ietekmi uz vidi,
- nodrošināt monitoringu un izpildi.

Izmantojamība

Daudzi OEM no visiem pirmā līmeņa piegādātājiem prasa, lai tie pievienotos tam pašam vispārīgajam vidiskajam rīcības kodeksam, kas jau ir iestrādāts iepirkumu līgumos. Sākumā varētu būt lietderīgi orientēties uz tiem pirmā līmeņa piegādātājiem, kuriem atvēlēta lielākā daļa no kopējā iepirkumu budžeta, vai tiem, kam ir liela ietekme uz vidi. Pirmā līmeņa piegādātāju audits prasa lielas pūles, kas varētu būt pa spēkam tikai lielākām organizācijām, kuras jau cieši seko līdzi savu piegādātāju operācijām. Ilgtermiņā prasības var attiecināt uz vēl citiem piegādātājiem.

Ja šo paraugpraksi vēlas izmantot paši pirmā līmeņa piegādātāji, nevis OEM, piegādātājiem ir jāņem vērā, cik lielā mērā tie spēj piespiest savus piegādātājus izpildīt prasības, ņemot vērā tādus faktorus kā uzņēmuma lielums, pirkspēja un relatīvā nozīmība piegādātāja klientu lokā.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i46) To pirmā līmeņa (tiešo) piegādātāju īpatsvars (pēc skaita vai pēc iepirkumu budžeta/vērtības), kas, kā liecina iekšējie vai ārējie auditi, atbilst prasītajiem standartiem (%)	b23) Lai lielākie piegādātāji būtu tiesīgi noslēgt iepirkuma līgumus, tiem visiem ir jābūt ieviestai vidiskās pārvaldības sistēmai
i47) Augsta riska piegādātājiem tiek sūtītas pašnovērtējuma veidlapas (jā/nē)	b24) Ir noteikti vidiskie kritēriji attiecībā uz visām vidiskās ietekmes jomām, ko skar iepirkuma līgumi
i48) Notiek tiešo piegādātāju pilnveidošanās un apmācība (jā/nē)	b25) Visiem tiešajiem piegādātājiem tiek sūtītas pašnovērtējuma anketas un augsta riska piegādātājus auditē vai nu klienti, vai trešās personas
	b26) Notiek tiešo piegādātāju pilnveidošanās un apmācība
	b27) Ir definētas izpildes panākšanas procedūras, ko izmanto, ja konstatēta neatbilstība

3.6.2. Kopīgs darbs ar piegādātājiem un klientiem pie iepakojuma daudzuma samazināšanas

VPPP ir samazināt materiālu un komponentu piegādē izmantotā iepakojuma daudzumu un šādu iepakojumu atkalizmantot.

Paraugprakse ir balstīta uz šādiem principiem:

- samazināt nevajadzīgo iepakojumu, bet tajā pašā laikā nodrošināt pienācīgu funkcionalitāti (daļu integritāte, ērta piekļūšana),
- meklēt alternatīvus iepakojuma materiālus, kas ir vai nu mazāk resursietilpīgi, vai vieglāk atkalizmantojami/reciklējami,

- izveidot reversās loģistikas sistēmu, kas nozīmē, ka noslēgtā aprites lokā tukšo iepakojumu atgriež piegādātājiem / saņem atpakaļ no klientiem,
- meklēt alternatīvu pielietojumu vienreizlietojamam iepakojumam, lai novērstu tā apglabāšanu (virzība uz augšu “atkritumu hierarhijā”⁽¹⁰⁾).

Izmantojamība

Šie principi ir plaši attiecināmi uz visu pašlaik lietošanā esošo iepakojumu. Tas, cik praktiski īstenojami ir inovatīvie risinājumi, ir atkarīgs no piegādātāju vai klientu vēlmes iesaistīties shēmā.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i20) Radušos atkritumu daudzums uz funkcionālo vienību (kg / funkcionālā vienība)	—
i49) Radītā izlietotā iepakojuma daudzums uz funkcionālo vienību (kg / funkcionālā vienība)	
i50) Radītā izlietotā iepakojuma daudzums uz objektu vai funkcionālo grupu (kg/objekts, kg / funkcionālā grupa)	

3.6.3. Ilgtspējīga konstruēšana un projektēšana, izmantojot aprites cikla izvērtējumu (LCA)

Aprites cikla izvērtējums (LCA) palīdz apzināt potenciālos uzlabojumus un kompromisus starp dažādām vidiskām ietekmēm, un palīdz novērst situāciju, kad vidiskā noslodze tiek vienkārši pārvirzīta no viena produkta aprites cikla posma uz citu.

VPPP ir konstruēšanas posmā vairākkārtīgi izvērtēt aprites ciklu: tas palīdz nospraust konkrētus mērķus, kā uzlabot dažādās vidiskās ietekmes, panākt, ka šie mērķrādītāji tiek sasniegti, un lēmumu pieņemšanas gaitā izmantot LCA rīkus, lai:

- nodrošinātu resursu ilgtspēju,
- nodrošinātu, ka ražošanā un transportēšanā izmanto pēc iespējas mazāk resursu,
- nodrošinātu, ka lietošanas posmā izmanto pēc iespējas mazāk resursu,
- nodrošinātu produkta un tā komponentu pienācīgu ilgmūžību,
- nodrošinātu demontāžu, šķirošanu un attīrīšanu,
- nodrošinātu dažādu mobilitātes koncepciju salīdzināmību.

Izmantojamība

Principā LCA var bez ierobežojumiem izmantot lēmumu pieņemšanā par transportlīdzekļa un tā atsevišķu detaļu konstrukciju un izmantojamiem materiāliem. Lielākajai daļai MVU trūkst speciālo zināšanu un resursu, lai apmierinātu vajadzības pēc informācijas par vidisko veikumu aprites ciklā, tāpēc var būt vajadzīgs papildu atbalsts.

Tāpat arī pašreizējās LCA metodikas nav bez trūkumiem: nav pietiekami iztīrītas dažas ietekmju kategorijas, piemēram, bioloģiskās daudzveidības zudums un netiešā ietekme, ko izraisa lauksaimnieciskās ražošanas izspiešana.

⁽¹⁰⁾ Sk. 3.3.1. iedaļu.

LCA var nebūt pietiekami efektīvs rīks, ar ko salīdzināt dažādu ražotāju transportlīdzekļus, jo izmantotie robežlielumi, parametri un datu kopas var ievērojami atšķirties, pat tad, ja tiek ievērotas ISO standartu vadlīnijas. Tāds arī nebija rīka sākotnējais mērķis. Tomēr, ja runājam par vidiskās pārvaldības sistēmām (piem., EMAS), LCA ir ļoti lietderīgs rīks, ar ko mērīt, kā uzņēmums uzlabo savu produktu vidisko veikumu; parasti salīdzina transportlīdzekli ar tās pašas ražojumu līnijas iepriekšējo modeli.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i51) Ir veikts galveno produkcijas līniju LCA, kas palīdz pieņemt lēmumus par konstrukciju un izstrādi (jā/nē)	b28) Galveno produkcijas līniju LCA ir veikts saskaņā ar ISO 14040:2006 vai līdzvērtīgu standartu
i52) Galveno produkcijas līniju jauno modeļu vidisko rādītāju (CO ₂ , energopatēriņš, piesārņojums u. c.) uzlabojums salīdzinājumā ar iepriekšējiem modeļiem (%)	b29) Ir nosprausti mērķrādītāji, lai nodrošinātu, ka jaunu transportlīdzekļu konstrukcija ir tāda, ka to vidiskā ietekme pastāvīgi uzlabojas
i53) Dažādu mobilitātes koncepciju salīdzinājumi (jā/nē)	

3.7. Pārražošanas VPPP

Šī iedaļa ir relevanta automobiļu, to detaļu un komponentu ražotājiem.

3.7.1. Komponentu pārražošanas vispārīgās paraugprakses

Pārražošanas kāpināšana var palīdzēt ievērojami ietaupīt materiālus un enerģiju.

VPPP ir izvērst pārražošanu, noteikt procedūras, ar ko nodrošina pārražoto detaļu augstu kvalitāti, vienlaikus samazinot ietekmi uz vidi, un pārražot aizvien lielāku komponentu klāstu.

Izmantojamība

Parasti izdevīgi ir pārražot tos produktus, kam ir augstāka tālākpārdošanas vērtība, un dažu šādu komponentu (piem., starteru, maiņstrāvas ģeneratoru) tirgus jau ir attīstīts. Citās jomās (piem., elektriskie un elektroniskie komponenti) attīstība ir pašā sākumā un arī paši sektori ir sarežģītāki, toties šajos tirgos ir liels izaugsmes potenciāls. Pārražošana var būt lietderīga arī situācijās, kad iepriekšējās paaudzes produkti vēl ir tirgū (un tiem vajadzīga apkope), bet vairs netiek ražoti.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i54) Pārražošanas līmenis (masa uz komponentu (%))	—
i55) Kopējais pārražošanas līmenis (atgūto komponentu %)	

4. NOLIETOTU TRANSPORTLĪDZEKĻU APSTRĀDES NOZARES VIDISKĀS PĀRVALDĪBAS PARAUGPRAKSES, VIDISKĀ VEIKUMA RĀDĪTĀJI UN IZCILĪBAS KRITĒRIJI

4.1. NTL savākšanas VPPP

Šī iedaļa ir relevanta licencētiem NTL apstrādes punktiem.

4.1.1. Komponentu un materiālu atpakaļpieņemšanas tīkli

VPPP ir ieviest efektīvus atpakaļpieņemšanas tīklus, lai kāpinātu atkalizmantošanu, reciklēšanu un atgūšanu kā ekonomiski izdevīgas darbības NTL apstrādes jomā. Tas nozīmē, ka vajadzīga plaša sadarbība starp dažādiem nozares dalībniekiem, lai komponentus rekuperētu, to plūsmu apvienotu ar citām atkritumu plūsmām (ja iespējams) un nodrošinātu arī apmācību un atbalstu.

Vadošie licencētie apstrādes punkti ievēro šādu paraugpraksi:

- sadarboties ar nozares dalībniekiem, lai koordinētu komponentu un materiālu izsekošanu, savākšanu un transportēšanu un nodrošinātu, ka ķēdes dalībniekiem tiek doti pareizie stimuli,
- pārvaldīt/stimulēt produktu atgriešanu,
- apvienot šo plūsmu ar citām atkritumu plūsmām – tas ļauj samazināt administratīvo slogu un sakopot speciālās zināšanas,
- sniegt tehnisko atbalstu un vairot informētību.

Izmantojamība

Vidiski visizdevīgāk varētu būt vākt augsttehnoloģiju komponentus ar īsu kalpošanas laiku (piem., hibrīdtransportlīdzekļu vai elektrotransportlīdzekļu akumulatorus), kā arī tādus komponentus/materiālus, kuru demontāža finansiāli nav tik izdevīga (piem., plastmasas un stikla komponentus). Kas attiecas uz produktu atgriešanas pārvaldību un stimulēšanu, tas, kādā mērā un vai vispār ir izmantojami alternatīvi uzņēmējdarbības modeļi, ir atkarīgs no vietējā regulējuma, klientu bāzes, ģeogrāfiskās izklaidētības un ražojuma veida.

Dažās dalībvalstīs atpakaļpieņemšanas shēmas varētu saskarties ar konkurenci, ko rada NTL demontāžas neoficiālais sektors.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i56) Ar NTL tīklu starpniecību rekuperēto specifisko ražojumu vai materiālu rādītājs (%)	b30) Ir iedibināta sadarbība un partnerības ar vietēja vai nacionāla mēroga organizācijām atpakaļpieņemšanas tīklu jomā

4.2. NTL apstrāde

Šī iedaļa ir relevanta licencētiem NTL apstrādes punktiem.

4.2.1. Transportlīdzekļu uzlabotas atsārņošanas VPPP

VPPP ir rūpīgi veikt transportlīdzekļu obligāto atsārņošanu, ja iespējams, izmantojot īpaši konstruētu aprīkojumu. Vidiskie apsvērumi ir saistīti gan ar augsnes un ūdens kontamināciju, gan ar iespējām materiālus atgūt un pēc tam atkalizmantot un reciklēt.

Paraugprakse ir ieviest efektīvas atsārņošanas sistēmas, piemēram, šādas:

- aprīkojums, ar ko var droši urbt degvielas tvertnes un hidrauliski izsūknēt degvielu,
- eļļu, hidraulisko šķidrumu u. tml. notecināšanas un savākšanas aprīkojums un aprīkojums, ar ko izvada eļļu no amortizatoriem,
- katalizatora nomontēšanas rīki,
- gaisa kondicionēšanas gāzu novadīšanas un drošas glabāšanas aprīkojums,
- gaisa spilvenu iedarbināšanas aprīkojums,

— drošības jostu spriegotāju demontāžas aprīkojums,

vai izmantot alternatīvas metodes, ar ko iespējams panākt tādu pašu atsārņotības līmeni.

Izmantojamība

Atsārņošanas pakāpi ietekmē tas, vai NTL apstrādes punkts specializējas konkrēta tipa transportlīdzekļos (piem., pēc transportlīdzekļa lieluma). Būtiski ir arī citi faktori, piemēram, lai nodrošinātu, ka atsārņošana nekaitē videi, dažos gadījumos ir vajadzīgas komerciālas atsārņošanas mašīnas, pienācīgas glabātavas un apstrādes iespējas.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i57) Komponentu izņemšanas pakāpe (%)	b31) Organizācijā ir ieviesta sertificēta kvalitātes vadības sistēma
i58) Fluīdu (šķidrumu un gāzu) reciklēšanas pakāpe (%)	
i59) Ir uzstādīta komerciāla atsārņošanas mašīna vai līdzvērtīgas veiktspējas aprīkojums (jā/nē)	
i60) Atsārņošanas pakāpes monitoringā izmanto masas bilances metodi (jā/nē)	
i61) Ir ieviesta kvalitātes vadības sistēma (jā/nē)	

4.2.2. Vispārīgās paraugprakses attiecībā uz plastmasas un kompozītmateriālu detaļām

Ir divi galvenie plastmasas un kompozītmateriālu detaļu apstrādes paņēmieni: komponentu demontāža un reciklēšana un reciklēšana pēc sasmalcināšanas. Šo paņēmieni priekšrocības un trūkumus lielā mērā nosaka NTL apstrādes tehnoloģiju pieejamība un veiktspēja.

Tāpēc VPPP ir novērtēt plusus un mīnus, balstoties uz specifisku informāciju par plastmasas un kompozītmateriālu detaļām. Vadošās organizācijas ir izveidojušas atsevišķu komponentu slēgtā cikla reciklēšanu un, lai palielinātu savu transportlīdzekļu reciklējamību, turpina darbu jaunās jomās.

Izmantojamība

Šo paraugpraksi var izmantot reciklēšanā gan pirms, gan pēc smalcināšanas.

Attiecīgie vidiskā veikuma rādītāji un izcilības kritēriji

Vidiskā veikuma rādītāji	Izcilības kritēriji
i62) Lai noteiktu, kur – atkarībā no vietējiem apstākļiem – būtu optimāli novirzīt materiālus, tiek izmantoti LCA pētījumi (jā/nē)	—
i63) To komponentu īpatsvars, kas apstrādāti atbilstīgi LCA ieteiktajai optimālajai materiālu novirzīšanai (%)	

5. GALVENIE VIDISKĀ VEIKUMA RĀDĪTĀJI, KO IETEICAMS IZMANTOT KONKRĒTĀJĀ NOZARĒ

Šajā tabulā izlases kārtībā norādīti daži svarīgākie autoražošanas nozares vidiskā veikuma rādītāji, kā arī ar tiem saistītie kritēriji un atsauces uz attiecīgajām VPPP. Tie ir visu 3. un 4. iedaļā minēto rādītāju apakškopa.

#	Ieteicamais rādītājs	Ierastā mērvienība	Galvenā mērķgrupa	Īss apraksts	Ieteicamais minimālais monitorīnga līmenis	Saistītais EMAS pamatrādītājs (1)	Izcīlības kritērijs	Attiecīgā vidiskās pārvaldības pārvaldības prakse (2)
AUTORAŽOŠANA								
1.	Objekti, kur ir ieviesta moderna vidiskās pārvaldības sistēma	iecirikņu/operāciju %	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	To objektu skaits, kur ieviesta moderna vidiskās pārvaldības sistēma (piem., EMAS reģistrēta vai saskaņā ar ISO 14001 sertificēta sistēma, kas aprakstīta pie attiecīgās VPPP), dalīti ar kopējo objektu skaitu	Uzņēmuma līmenis	Energoefektivitāte Materiālefektivitāte Ūdens Atkritumi Bioloģiskā daudzveidība Emisijas	Visos ražošanas objektos ir ieviesta moderna vidiskās pārvaldības sistēma	VPPP Nr. 3.1.1.
2.	To objektu skaits, kuros ir detalizētas energomonitoringa sistēmas	iecirikņu/operāciju # iecirikņu/operāciju %	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	To iecirkņu skaits, kuros ir piemērotas energomonitoringa sistēmas. To var izteikt arī kā īpatnību no visiem uzņēmuma iecirkņiem.	Uzņēmuma līmenis	Energoefektivitāte	Visos objektos ir ieviesti specifiski energopārvaldības plāni Objektā tiek īstenots detalizēts katra procesa monitorings Rūpnīcā ir ieviesta energoregulēšana, piem., objekts, kur ir detalizētais monitorings, atsevišķām ražošanas zonām dīkstāves brīžos tiek atslēgta energopadeve.	VPPP Nr. 3.2.1.

#	Ieteicamais rādītājs	Ierastā mērvienība	Galvenā mērķgrupa	Īss apraksts	Ieteicamais minimālais monitorēšanas līmenis	Saistītais EMAS pamatrādītājs ⁽¹⁾	Izcilības kritērijs	Atbilstīgā vides pārvaldības paraugprakse ⁽²⁾
3.	Kopējais enerģijas patēriņš uz funkcionālo vienību.	kWh uz funkcionālo vienību gadā	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Ražošanas objektā gadā patērētā enerģija (siltumenerģija, aukstums un elektroenerģija), dalīta ar izvēlēto funkcionālo vienību (piem., saražotajiem automobiļiem)	Uzņēmuma līmenis	Energoefektivitāte	—	VPPP Nr. 3.2.2.
4.	To ražošanas objektu īpatsvars, kur izvērtēts potenciāls un izdevības izmantot atjaunojamās enerģijas resursus	%	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	To ražošanas objektu skaits, kur izvērtēts potenciāls un izdevības izmantot atjaunojamās enerģijas resursus, dalīts ar kopējo ražotņu skaitu	Uzņēmuma līmenis	Emisijas	Visos ražošanas objektos ir izvērtēts potenciāls un izdevības izmantot atjaunojamās enerģijas resursus Ir ieviesta politika, kas stimulē atjaunojamās enerģijas izmantošanu	VPPP Nr. 3.2.3.
5.	Atjaunojamās enerģijas īpatsvars kopējā enerģijas patēriņā	%	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Izmantotais atjaunojamās enerģijas daudzums (ieskaitot gan uz vietas saražoto, gan iepirkto enerģiju), dalīts ar objekta kopējo enerģijas patēriņu	Uzņēmuma līmenis	Emisijas	Tiek ziņots par energopatēriņu, norādot fosilās un nefosilās enerģijas īpatsvaru.	VPPP Nr. 3.2.3.
6.	Apgaismes ierīču energopatēriņš	kWh gadā	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Apgaismes ierīču gada energopatēriņš, kas izmērīts iecirkņa līmenī	Iecirkņa līmenis	Energoefektivitāte Emisijas	—	VPPP Nr. 3.2.4

#	Ieteicamais rādītājs	Ierastā mērvienība	Galvenā mērķgrupa	Īss apraksts	Ieteicamais minimālais monitorēšanas līmenis	Saistītais EMAS pamatrādītājs (1)	Izcilības kritērijs	Attiecīgā vidiskās pārvaldības paraugprakse (2)
7.	Uzlabots gaismekļu izvietoums, energoefektīvs apgaismojums	% no apgaismotajām platībām objektā % no visiem objektiem	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Iecirkņi ir uzlabots gaismekļu izvietoums un tiek izmantotas energoefektīvas apgaismes sistēmas	Iecirkņa līmenis	Energoefektivitāte Emisijas	Visos objektos ir ierīkota visenergoefektīvākā apgaisme, kas piemērota specifiskajām darba vietas prasībām	VPPP Nr. 3.2.4
8.	Ir ieviestas zonālās apgaismes stratēģijas	% no apgaismotajām platībām objektā % no visiem objektiem	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Apgaismojumu regulē pēc zonēšanas principa, t. i., apgaismojumu ieslēdz vai izslēdz atkarībā no katras iecirkņa zonas vajadzībām un tā, vai tur atrodas cilvēki	Iecirkņa līmenis	Energoefektivitāte Emisijas	Visos objektos ir ieviesta zonēšana atbilstīgi paraugprakses līmeņiem	VPPP Nr. 3.2.4
9.	Saspiestā gaisa sistēmas elektroapgāde uz tīlpuma vienību galvaszāģa punkta	kWh/Nm ³ no padotā saņemtajā gaisā pie saspiesta gaisa sistēmai noteiktā ekspluatācijas spiediena	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Elektroenerģijas patēriņš uz m ³ saspiestā gaisa galvaszāģa punkta pie norādītā spiediena līmeņa	Iecirkņa līmenis	Energoefektivitāte Emisijas	Saspiesta gaisa sistēmas energopatēriņš ir mazāks par 0,11 kWh/Nm ³ , ja saspiesta gaisa sistēma darbojas ar aptuveni 6,5 bāru spiedienu	VPPP Nr. 3.2.5.
10.	To elektromotoru īpatsvars, kam uzstādīta regulējama ātruma piedziņa	%	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	To motoru skaits, kam uzstādīta regulējama ātruma piedziņa, dalīta ar kopējo motoru skaitu. Šo rādītāju var aprēķināt arī šādi: to motoru elektrisko jaudu, kam uzstādīta regulējama ātruma piedziņa, daļa ar visu elektromotoru kopējo elektrisko jaudu.	Iecirkņa līmenis	Energoefektivitāte Emisijas	—	VPPP Nr. 3.2.6.

#	Ieteicamais rādītājs	Ierastā mērvienība	Galvenā mērķgrupa	Īss apraksts	Ieteicamais minimālais monitorēšanas līmenis	Saistītais EMAS pamatrādītājs ⁽¹⁾	Izcilības kritērijs	Atbilstīgā vidiskās pārvaldības paraugprakse ⁽²⁾
11.	Radušos atkritumu daudzums uz funkcionālo vienību	kg / funkcionālā vienība	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Kopējie radušies atkritumi (t. i., gan bīstamie, gan nebīstamie), dalīti ar izvēlēto funkcionālo vienību (piem., saražotajiem automobiļiem)	Iecirkņa līmenis	Atkritumi	—	VPPP Nr. 3.2.7.
12.	Ir pieņemta un ieviesta visaptveroša atkritumu apsaimniekošanas stratēģija, kas paredz monitoringu un uzlabojumu mērķrādītājus	Jā/nē	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Ir pieņemta objekta līmeņa atkritumu apsaimniekošanas stratēģija, kas paredz monitoringu un uzlabojumu mērķrādītājus	Iecirkņa līmenis	Atkritumi	Ir ieviesti atkritumu apsaimniekošanas plāni [visos objektos]	VPPP Nr. 3.3.1.
13.	Specifiskās plūsmas (reciklēšana, enerģijas atgūšana, poligoni) notikušie atkritumi	kg / funkcionālā vienība	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Tiek veikts radušos atkritumu monitorings un tiek reģistrēti atkritumu daudzumi, ko nosūta reciklēšanai, enerģijas atgūšanai un apglabāšanai poligonos	Iecirkņa līmenis	Atkritumi	Poligonos nenonāk nekādi atkritumi ne no kādām ražošanas vai neražošanas darbībām/objektiem	VPPP Nr. 3.3.1.
14.	Ūdens patēriņš uz funkcionālo vienību.	l / funkcionālā vienība	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Kopējais ūdens patēriņš vienā iecirknī, dalīts ar izvēlēto funkcionālo vienību (piem., saražotajiem automobiļiem)	Iecirkņa līmenis	Ūdens	Ir ieviesta ūdens stratēģija atbilstīgi atzītai shēmai (piem., CEO Water Mandate), kas paredz arī novērtējumu par ūdens trūkumu Ūdens patēriņu uz vietas mēra gan katrā objektā, gan katrā procesā, vajadzības gadījumā izmantojot automatizētu programmatūru. Robežvērtības, kas noteiktas pieņemotāju samazināšanai novadītajos ūdeņos, ir stingrākas nekā minimālās tiesību aktos noteiktās prasības	VPPP Nr. 3.4.1., 3.4.2., 3.4.3.

#	Ieteicamais rādītājs	Ierastā mērvienība	Galvenā mērķgrupa	Īss apraksts	Ieteicamais minimālais monitorings	Saistītais EMAS pamatrādītājs ⁽¹⁾	Izcilības kritērijs	Attiecīgā vidiskās pārvaldības praugprakse ⁽²⁾
15.	To operāciju īpatsvars esošajos objektos, kur ieviestas (modernizācijas gaitā) ūdenstīrīšanas ierīces un procesi	%	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	To operāciju skaits esošajos objektos, kur modernizācijas gaitā ieviestas ūdenstīrīšanas ierīces un procesi, no visu operāciju kopējā skaita	Iecirkņa līmenis	Ūdens	Visi jaunie objekti projektēti ar ūdenstīrīšanas ierīcēm, savukārt visi esošie objekti tiek pakāpeniski modernizēti, tajos ierīkojot ūdenstīrīšanas ierīces	VPPP Nr. 3.4.2.
16.	Tādu jaunu objektu īpatsvars, kur projektēšanas gaitā ieviestas ūdenstīrīšanas ierīces un procesi	%	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Tādu jaunu objektu skaits, kur projektēšanas gaitā ieviestas ūdenstīrīšanas ierīces un procesi, no visu jauno objektu kopējā skaita	Iecirkņa līmenis	Ūdens	Ir jaunie objekti projektēti ar ūdenstīrīšanas ierīcēm, savukārt visi esošie objekti tiek pakāpeniski modernizēti, tajos ierīkojot ūdenstīrīšanas ierīces	VPPP Nr. 3.4.2.
17.	Reciklēto lietuvienus vai notekūdeņu procentuālā daļa kopējā ūdens patēriņā	%	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Iecirknī izmantotais tāda ūdens daudzums, kas ir ražošanas procesos reciklēts ūdens vai lietuvienus savākšanas sistēmā uzkrātais ūdens	Iecirkņa līmenis	Ūdens	Ir ieviesta "slēgtā cikla" ūdens reciklēšana, un atgūšanas rādītājs ir vismaz 90 % (ja iespējams) 30 % no patērētā ūdens ir savāktais lietuvienus (tikai reģionos ar pietiekamiem nokrišņiem)	VPPP Nr. 3.4.3.

#	Ieteicamais rādītājs	Ierastā mērvienība	Galvenā mērķgrupa	Īss apraksts	Ieteicamais minimālais monitorings	Saistītais EMAS pamatrādītājs ⁽¹⁾	Izcilības kritērijs	Attiecīgā vides pārvaldības prakse ⁽²⁾
18.	Tiek izmantotas metodes, ar ko novērtē ekosistēmu pakalpojumus vērtības ķēdē	Jā/nē vērtības ķēdes aptvēruma %	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji	Tiek novērtēti ekosistēmu pakalpojumi vērtības ķēdē. Bez tam var aprēķināt, cik lielā vērtības ķēdes daļā ir novērtēti ekosistēmu pakalpojumi	Uzņēmuma līmenis	Bioloģiskā daudzveidība	Visā vērtības ķēdē ir veikta ekosistēmiskā caurskatīšana pamatcilvēkiem, un pēc tam tiek veikta detalizēta ekosistēmiskā caurskatīšana identifiķētajās augsta riska jomās. Sadarbībā ar vietējām ieinteresētajām personām un ārējiem ekspertiem ir izstrādāta stratēģija, kā mazināt problēmas identifiķētajos piegādes ķēdes prioritārajos posmos.	VPPP Nr. 3.5.1.
19.	Bioloģiskajai daudzveidībai vēlmīto projektu skaits vai kopā ar ieinteresētajām personām īstenoto sadarbības pasākumu skaits	#	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji Licencēti NTL apstrādes punkti	Var sekot līdzi dažādu tādu sadarbības projektu skaitam, kurus īsteno kopā ar vietējām ieinteresētajām personām un ekspertiem, kas iesaistīti bioloģiskās daudzveidības promblemātikā	Iecirkņa līmenis	Bioloģiskā daudzveidība	Ir sagatavots visaptverošs bioloģiskās daudzveidības plāns, ar ko nodrošina bioloģiskās daudzveidības jautājumu sistematisku integrāciju, izmantojot mērījumus, monitoringu un ziņošanu Ir iedibināta sadarbība ar ekspertiem un vietējām ieinteresētajām personām	VPPP Nr. 3.5.2.

#	Ieteicamais rādītājs	Ierastā mērvienība	Galvenā mērķgrupa	Īss apraksts	Ieteicamais minimālais monitorēšanas līmenis	Saistītais EMAS pamatrādītājs ⁽¹⁾	Izcilības kritērijs	Attiecīgā vidiskās pārvaldības pārvaldības prakse ⁽²⁾
20.	To pirmā līmeņa (tiešo) piegādātāju īpatsvars, kas, kā liecina iekšējie vai ārējie auditi, atbilst prasītajiem standartiem (%)	%	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji	To pirmā līmeņa (tiešo) piegādātāju procentuālais daudzums (pēc skaita vai pēc iepirkto produktu vērtības), kas, kā liecina iekšējie vai ārējie auditi, atbilst prasītajiem standartiem (%)	Uzņēmuma līmenis	Energoefektivitāte Materiālefektivitāte Ūdens Atkritumi Bioloģiskā daudzveidība Emisijas	Lai lielākie piegādātāji būtu tiesīgi noslēgt iepirkuma līgumus, tiem visiem ir jābūt ieviestai vidiskās pārvaldības sistēmai Ir noteikti vidiskie kritēriji attiecībā uz visām vidiskās ietekmes jomām, ko skar iepirkuma līgumi Visiem tiešajiem piegādātājiem tiek sūtītas pašnovērtējuma anketas, un augsta riska piegādātājus audītē trešās puses Notiek tiešo piegādātāju pilnveidošanās un apmācība Ir definētas izpildes panākšanas procedūras, ko izmanto, ja konstatēta neatbilstība	VPPP Nr. 3.6.1.
21.	Rādītā izlietotā iepakojuma daudzums uz funkcionālo vienību	kg / funkcionālā vienība	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji	Rādītājs izlietotais iepakojums, dalīts ar izvēlēto funkcionālo vienību (piem., saražotajiem automobiļiem)	Iecirkņa līmenis	Atkritumi	—	VPPP Nr. 3.6.2.
22.	Ir veikts galveno produkcijas līniju LCA, kas palīdz pieņemt lēmumus par konstrukciju un izstrādi	Jā/nē	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji	Ir veikts galveno produkcijas līniju LCA, kas palīdz pieņemt lēmumus par konstrukciju un izstrādi	Uzņēmuma līmenis	Energoefektivitāte Materiālefektivitāte Ūdens Atkritumi Bioloģiskā daudzveidība Emisijas	Galveno produkcijas līniju LCA ir veikts saskaņā ar ISO 14040:2006 vai līdzvērtīgu standartu	VPPP Nr. 3.6.3.

#	Ieteicamais rādītājs	Ierastā mērvienība	Galvenā mērķgrupa	Īss apraksts	Ieteicamais minimālais monitorings	Saistītais EMAS pamatrādītājs ⁽¹⁾	Izcilības kritērijs	Attiecīgā vidiskās pārvaldības paraugprakse ⁽²⁾
23.	Galveno produkcijas līniju jauno modeļu vidisko rādītāju (CO ₂ , energopatēriņš, piesārņojums u. c.) uzlabojums salīdzinājumā ar iepriekšējiem modeļiem	%	Automobiļu, to detaļu un komponentu ražotāji	Ir noteikts panākamais galveno produkcijas līniju jauno modeļu vidisko rādītāju (CO ₂ , energopatēriņš, piesārņojums u. c.) uzlabojums salīdzinājumā ar iepriekšējiem modeļiem šīs rādītājs parāda, cik lielā mērā ir uzlabojusies dažādi ar produktu saistītie rādītāji.	Uzņēmuma līmenis	Energoefektivitāte Materiālefektivitāte Ūdens Atkritumi Bioloģiskā daudzveidība Emisijas	Ir nosprausti mērķrādītāji, lai nodrošinātu, ka jaunu transportlīdzekļu konstrukcija ir tāda, ka to vidiskā ietekme pastāvīgi uzlabojas	VPPP Nr. 3.6.3.

NOLĪETOTU TRANSPORTLĪDZEKĻU APSTRĀDE

24.	Ar NTL tīklu starpniecību rekurperēto specifisko ražojumu vai materiālu rādītājs	% (iegūtie / tirgū laistie produkti/materiāli)	Licencēti NTL apstrādes punkti	Ar NTL tīklu starpniecību rekurperēto specifisko ražojumu vai materiālu daudzums, dalīts ar kopējo apstrādāto NTL materiālu daudzumu	Uzņēmuma līmenis	Atkritumi Materiālefektivitāte	Ir iedibināta sadarbība un partnerības ar vietēja vai valsts mēroga organizācijām	VPPP Nr. 4.1.1.
25.	Ir ieviesta kvalitātes vadības sistēma	Jā/nē	Licencēti NTL apstrādes punkti	Organizācijā, kas apstrādā NTL, ir ieviesta sertificēta kvalitātes vadības sistēma	Uzņēmuma līmenis	Atkritumi Materiālefektivitāte	Organizācijā ir ieviesta sertificēta kvalitātes vadības sistēma	VPPP Nr. 4.2.1.

#	Ieteicamais rādītājs	Ierastā mērvienība	Galvenā mērķgrupa	Īss apraksts	Ieteicamais minimālais monitoringa līmenis	Saistītais EMAS pamatrādītājs ⁽¹⁾	Izcilības kritērijs	Atbilstīgā videskāpārvaldības prakse ⁽²⁾
26.	Ir uzstādīta komerciāla atsaņemšanas mašīna vai līdzvērtīgas veiktspējas aprīkojums	Jā/nē	Licencēti NTL apstrādes punkti	Iecirknī ir uzstādīta komerciāla atsaņemšanas mašīna vai līdzvērtīgas veiktspējas aprīkojums	Iecirkņa līmenis	Kopējais radušos atkritumu daudzums gadā	—	VPPP Nr. 4.2.1.
27.	Lai noteiktu, kur – atkarībā no vietējiem apstākļiem – būtu optimāli novirzīt materiālus, tiek izmantoti LCA pētījumi	Jā/nē	Licencēti apstrādes punkti	Lai noteiktu, kur – atkarībā no vietējiem apstākļiem – būtu optimāli novirzīt materiālus (komponentu demontāža un reciklēšana vai reciklēšana pēc smalcināšanas), tiek izmantoti LCA pētījumi	Uzņēmuma līmenis	Energoefektivitāte Materiālefektivitāte Ūdens Atkritumi Bioloģiskā daudzveidība Emisijas	—	VPPP Nr. 4.2.2.

⁽¹⁾ EMAS pamatrādītāji ir uzskaitīti Regulas (ES) Nr. 1221/2009 IV pielikumā (C sadaļas 2. daļa).

⁽²⁾ Numuri ir atsaucē uz šā dokumenta iedaļām.